

รายงานประจำปี 2564/65

AMNESTY

INTERNATIONAL

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก

AMNESTY
INTERNATIONAL
THAILAND

รายงานประจำปี 2564/65
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก

รายงานฉบับนี้ครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่
เดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2564

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2565 โดย
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
ปีเตอร์ เบเนนสัน เฮาส์
เลขที่ 1 ถนนอีสตัน
กรุงลอนดอน WC1X 0DW
สหราชอาณาจักร

© สงวนลิขสิทธิ์
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล 2565

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย
139/21 ซอยลาดพร้าว 5 ถ.ลาดพร้าว
แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2513 8745, 0 2513 8754
โทรสาร 0 2938 6896
อีเมล media@amnesty.or.th

ขอข้อมูลบรรณานุกรมสำหรับหนังสือเล่มนี้
ได้จากหอสมุดแห่งชาติ สหราชอาณาจักร
ภาษาต้นฉบับ: ภาษาอังกฤษ
ผู้แปลฉบับภาษาไทย: พิกพ อุทุมอิทธิพงศ์
บรรณาธิการฉบับแปลภาษาไทย:
ปิยนุช โคตรสาร

สงวนลิขสิทธิ์
ห้ามลอกเลียนแบบส่วนหนึ่งส่วนใดของ
สิ่งพิมพ์ฉบับนี้ รวมทั้งการจัดเก็บ ถ่ายทอด
ไม่ว่ารูปแบบหรือวิธีการใดๆ ด้วยกระบวนการ
ทางอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึก
หรือวิธีการอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก
ผู้พิมพ์

www.amnesty.or.th

รายงานประจำปี 2564/65

AMNESTY

INTERNATIONAL

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เป็นขบวนการระดับโลกที่มีผู้สนับสนุนสมาชิก และนักกิจกรรมรวมกว่า 10 ล้านคน ใน 150 ประเทศและดินแดน มีการรณรงค์ระดับสากลเพื่อเรียกร้องให้มีการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยหน่วยงานมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งให้บุคคลทุกคนได้รับสิทธิมนุษยชนทุกประการตามที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอื่นๆ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล มีพันธกิจ ที่จะทำงานวิจัย และปฏิบัติการเพื่อป้องกันและยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง ทั้งปวง (สิทธิทางพลเมืองและการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมตัวไปจนถึงความสมบูรณ์ทางกายและใจ การคุ้มครองให้ปลอดภัยจากการเลือกปฏิบัติไปจนถึงสิทธิด้านที่อยู่อาศัย โดยสิทธิเหล่านี้ไม่อาจแบ่งแยกได้

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้รับทุนสนับสนุนส่วนใหญ่จากค่าสมาชิกและการบริจาคของสาธารณะ เราไม่แสวงหาเงินทุนและไม่ยอมรับทุนจากรัฐบาลเพื่อสอบสวนและรณรงค์ต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เป็นอิสระจากรัฐบาล อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจหรือศาสนา

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เป็นขบวนการประชาธิปไตย ผู้กุมอำนาจตัดสินใจด้านนโยบายเป็นตัวแทนที่มาจากหน่วยงานในระดับชาติ ซึ่งรวมตัวกันประชุมในที่ประชุมสภาสากล (International Council meetings) ซึ่งจัดขึ้นทุกสองปี

6 ความจริงที่คุณอาจไม่รู้เกี่ยวกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล คือขบวนการของคนธรรมดามากกว่า 10 ล้านคนทั่วโลกโดยได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการรณรงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศและปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มุ่งหวังให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ร่วมสร้างความเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคมที่เท่าเทียมและยุติธรรมสำหรับทุกคน เป็นอีกหนึ่งองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGO) ที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย จากการทำกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิให้แก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ แต่ถึงกระนั้นหลายคนก็ยังคงมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

วันนี้เราจึงถือโอกาสพาทุกคนมาทำความรู้จักกับองค์กรของเราผ่านความจริง 6 เรื่องดังต่อไปนี้

1 แอมเนสตี้เข้ามามีบทบาทในไทยจากเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ 2519

แอมเนสตี้เริ่มเป็นที่รู้จักในเมืองไทยเนื่องมาจากการรณรงค์ **“ปลดปล่อยนักโทษทางความคิด”** หลังเหตุการณ์ล้อมปราบนักศึกษาและประชาชนภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งกลายเป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทยและยังเป็นความทรงจำอันมืดมนของคนจำนวนมาก แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเป็นที่รู้จักของชาวไทยในฐานะองค์กรนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพราะ

จดหมายนับแสนฉบับที่ถูกส่งมายังรัฐบาลไทยเพื่อเรียกร้องให้มีการปล่อยตัวนักศึกษาและประชาชนที่ถูกจับกุมจากการชุมนุมประท้วง โดยจดหมายเหล่านั้นล้วนแต่มาจากผู้สนับสนุนแอมเนสตี้ทั่วโลก

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (สากล) เริ่มดำเนินงานอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2536 และจดทะเบียนเป็น **“สมาคมนิรโทษกรรมสากล”** เมื่อปี พ.ศ. 2545 ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น **“สมาคมแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย”** ในปี พ.ศ. 2555 ตามนโยบาย **ONE AMNESTY** ที่จะใช้ชื่อเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดก็ตาม โดยดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและรณรงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวางโดยประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรอิสระต่างๆ ปัจจุบันแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทยมีสมาชิกกว่า 1,000 คน

2 สำนักงานใหญ่ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเป็นอีกหนึ่งสิ่ง que หลายคนยังคงเข้าใจผิดว่าตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในความเป็นจริงแอมเนสตี้มีจุดกำเนิดมาจาก **ปีเตอร์ เบเนนสัน** นายความชาวอังกฤษผู้เขียนบทความเรียกร้องให้ปล่อยตัวนักศึกษาชาวโปรตุเกสสองคนที่ถูกรัฐบาล

พฤติการณ์จับติดคุกเพียงเพราะดื่มเหล้าและชนแก้ว
สุดดีเสรีภาพ ดังนั้น สำนักงานใหญ่ของแอมเนสตี้
อินเตอร์เนชันแนล จึงตั้งอยู่ใน**กรุงลอนดอน ประเทศ
อังกฤษ**

3 เงินทุนสนับสนุนแอมเนสตี้

เป็นที่รู้กันดีอยู่แล้วว่าแอมเนสตี้ อินเตอร์-
เนชันแนลเป็นองค์กรที่ทำงานเพื่อเรียกร้องสิทธิ-
มนุษยชนให้แก่ผู้ที่ถูกละเมิดผ่านการทำกิจกรรม
ต่างๆ ซึ่งอาจทำให้หลายคนสงสัยว่าเรามีเงินจัด
กิจกรรมเหล่านั้นได้อย่างไร และบางคนเข้าใจผิดว่า
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนลเป็นองค์กรที่รับเงิน
มาจากรัฐบาลต่างประเทศ แต่ในความเป็นจริง
เงินทุนสำหรับการจัดกิจกรรมของเราล้วนมาจก
การบริจาคของบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจด้าน
สิทธิมนุษยชน และคำสมัครสมาชิกในแต่ละปี เพราะ
แอมเนสตี้เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลกำไร และ
ปฏิเสธที่จะรับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล พรรคการเมือง
หรือแหล่งทุนอื่นๆ

4 เป็นองค์กรที่ไม่ฝักใฝ่ ทางการเมือง

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล เป็นองค์กรที่รณรงค์ใน
ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยไม่ฝักใฝ่อุดมการณ์
ทางการเมือง หรือลัทธิใดๆ เน้นการทำงานเกี่ยวกับการ
รณรงค์เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม และการให้ความรู้
เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนทั่วไปเท่านั้น
เนื่องจากแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล มีพันธกิจเพียง
เพื่อให้สังคมเกิดการตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน

ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครอง
แบบใด แอมเนสตี้ก็ยังคงทำงานเพื่อเรียกร้องหรือ
กดดันให้ประเทศนั้นๆ ยุกระดับและยุติการละเมิด
สิทธิมนุษยชนของประชาชน โดยไม่มองว่าเป็นประเทศ
คอมมิวนิสต์หรือประชาธิปไตย รัฐบาลที่มาจากการ
เลือกตั้งหรือรัฐประหาร เพราะทุกระบอบการปกครอง
ล้วนมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้นได้ทั้งนั้น

5 มีสำนักงานกระจายอยู่ทั่วโลก

เนื่องด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในสังคม
เราในปัจจุบันยังคงมีผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิอยู่มากมาย
จึงทำให้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนลที่มี**สมาชิกและ
ผู้สนับสนุนกว่า 10 ล้านคน ในกว่า 150 ประเทศ
ทั่วโลก และมีสำนักงานกระจายตัวอยู่กว่า 70 ประเทศ**
ยังคงต้องยืนหยัดที่จะต่อสู้เพื่อความถูกต้องเพื่อให้
สังคมเกิดความเท่าเทียมกันทางด้านสิทธิมนุษยชน
และการที่เรามีสำนักงานกระจายตัวอยู่ในหลายประเทศ
ก็ทำให้เราสามารถทราบได้ว่าสถานการณ์ของโลก
ณ ตอนนี้เป็นอย่างไ

6 ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน มาแล้วกว่า 60 ปี

แอมเนสตี้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2504 ตลอดระยะ
เวลาการทำงานเพื่อสังคมที่ผ่านมามาแอมเนสตี้
อินเตอร์เนชันแนล ยืนหยัดต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
มาแล้วกว่า 6 ทศวรรษ หากนับเป็นตัวเลขของอายุคน
เราก็ยังคงเป็นคนหนึ่งที่กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงวัยสุดท้าย
ของชีวิต และเป็นวัยที่ทุกอย่างเริ่มเสื่อมซาลง แต่
แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ยังคงยืนหยัดที่จะต่อสู้
เพื่อให้สิทธิมนุษยชนเกิดความเท่าเทียมมากกว่าที่เป็น
จนทำให้เกิดความสำเร็จมากมาย จน**ได้รับรางวัลโนเบล
สาขาสันติภาพ เมื่อ พ.ศ. 2520** จากการรณรงค์
ต่อต้านการทรมานโดยเจ้าหน้าที่รัฐ และ**รางวัล
สหประชาชาติในสาขาสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2521**
เพื่อเป็นเกียรติและยกย่องบุคคลและองค์กรที่ได้
ทำผลงานโดดเด่นในการส่งเสริมและคุ้มครองของ
สิทธิมนุษยชนตามหลักปณญสาสากลว่าด้วยสิทธิ
มนุษยชนและในเครื่องมือสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ของ
สหประชาชาติ

ปัจจุบันแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล ยังคงมุ่งมั่นและ
ยืนหยัดทำหน้าที่เป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้กับ
บุคคลที่ถูกละเมิดต่อไป เพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า
มนุษยทุกคนเกิดมาล้วนมีความเท่าเทียม ไม่ควรมีใคร
ถูกเลือกปฏิบัติหรือถูกกดขี่ให้ต่ำลง

แอมเนสตี้ยื่นหยุดทำงานเพื่อสิทธิมนุษยชนต่อไป แม้มีเสียงขับไล่ให้ออกนอกประเทศ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ทำงานในประเทศไทย มาอย่างยาวนาน และให้คำมั่นที่จะดำเนินงานต่อไป เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนในประเทศนี้ แม้มีเสียงเรียกร้องให้ขับไล่องค์กรออกจากประเทศ

ไคลด์ วอร์ด รองเลขาธิการ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เผยว่า ในฐานะที่เป็นขบวนการของคนธรรมดาที่เคลื่อนไหวรณรงค์เพื่อส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ที่มีการดำเนินงานในกว่า 70 ประเทศ มีสมาชิกและผู้สนับสนุนใน 150 ประเทศ และดินแดน ไม่ว่าเป็นการดำเนินงานในที่ใด เราต่างมีการทักเฝ้าระวังกัน การป้องกัน ตรวจสอบ และกระตุ้นให้รัฐ บริษัท และหน่วยงานหรือบุคคลอื่นต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติที่มีขอบด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ

“เราให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ต่อทางการเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ทำได้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของตน เรายังคงดำเนินงานเช่นนี้ต่อไปอย่างเป็นอิสระและไม่ลำเอียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงต่อกรณีที่มีการรณรงค์ต่อต้านแอมเนสตี้ และการตรวจสอบที่เกี่ยวข้อง เราพร้อมจะตอบคำถามที่รัฐบาลมีเกี่ยวกับการทำงานของเราในประเทศไทยต่อไป

“แม้เราตระหนักว่า รัฐบาลไทยมีหน้าที่คุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของรัฐ แต่เรา

ยังคงต้องเน้นย้ำว่า ทางการต้องปฏิบัติหน้าที่นี้ในลักษณะที่สอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ต้องเป็นการดำเนินงานที่ได้สัดส่วน จำเป็นและตอบสนองต่อพันธกรณีของรัฐบาล เพื่อประกันและสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ

“ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เพื่อให้ทางการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของตน จัดทำขึ้นตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีการให้ความเห็นชอบในระดับสากล และประเทศไทยให้คำมั่นที่จะปฏิบัติตาม”

“การรณรงค์ต่อต้านแอมเนสตี้ เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับที่ทางการกำลังดำเนินงานเพื่อประกาศใช้กฎหมายที่กำลังถูกจับตามอง เพื่อควบคุมกำกับหน่วยงานไม่แสวงหากำไรในประเทศ ร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ. ฉบับนี้อาจส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อภาคประชาสังคมทุกส่วนในประเทศไทย และที่ผ่านมาแอมเนสตี้ได้เรียกร้องในทุกโอกาสที่เป็นไปได้ เพื่อให้รัฐบาลถอนร่างกฎหมายนี้ และให้เปิดรับฟังความเห็นเพิ่มเติม การโจมตีแอมเนสตี้เกิดขึ้นพร้อมกับสภาวะที่ทางการไทยดูจะมีความอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์เรื่องสิทธิมนุษยชนน้อยลง”

ข้อมูลพื้นฐาน

ในเดือนพฤศจิกายน 2564 ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้เรียกร้องอย่างเปิดเผย ให้ขับไล่แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ออกจากประเทศไทย เจ้าหน้าที่คนดังกล่าวได้จัดทำการลงชื่อทางออนไลน์ สนับสนุนการรณรงค์ผ่านโซเชียลมีเดีย และการจัดประท้วงขนาดเล็ก

นายกรัฐมนตรีตอบสนองด้วยการประกาศให้มีการสอบสวนแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2564

แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล เป็นขบวนการของคนธรรมดามากกว่า 10 ล้านคนทั่วโลก ที่ร่วมกันสร้างความเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคมที่เท่าเทียมและยุติธรรมสำหรับทุกคน ประกอบด้วยสำนักเลขาธิการใหญ่ และเครือข่ายสมาชิกระหว่างประเทศและหน่วยงานที่เป็นสมาชิกระดับประเทศ รวมทั้งแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย แม้ว่าแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยและสำนักเลขาธิการใหญ่จะเป็นองค์กรนิติบุคคลที่แยกจากกัน แต่มีการร่วมมือทำงานอย่างใกล้ชิดภายใต้ธรรมนูญฉบับเดียวกัน

สารบัญ

สารจากเลขาธิการ	1
บทวิเคราะห์ทั่วโลก	5
ส่วนที่ 1: ภาพรวมภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก	12
ส่วนที่ 2: ข้อมูลประเทศเมียนมา	22
ส่วนที่ 3: ข้อมูลประเทศไทย	27
ส่วนที่ 4: ข้อเรียกร้องแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลต่อรัฐบาลไทย	31
ส่วนที่ 5: แดลงการณ์	35

สารจากเลขานุการ

ประชาชนมีชะตากรรมอย่างไรบ้างภายใต้ระบอบอำนาจการเมืองในปี 2564? ท่ามกลางโลกที่แข่งขันกันเพื่อผลกำไร เพื่อความเป็นอภิสิทธิ์ชนและเพื่อตำแหน่ง แล้วผู้คนที่ควรได้รับการคุ้มครองและใช้สิทธิของเขา มีใครให้ความสำคัญและนึกถึงพวกเขาบ้าง เขาได้รับการคุ้มครองสิทธิที่ดีขึ้นหรือไม่? ท่ามกลางการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น มีการยอมรับเคารพ และคุ้มครองพวกเขาหรือไม่?

ในปี 2564 ผู้คนพากันชื่นชมและหลงใหลในสโลแกนสวยหรูที่ว่า ‘เราจะสร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่า’ มีการให้คำมั่นสัญญาอย่างหลวมๆ ที่จะ **“รีเซ็ตโลก”** (global reset) ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจโลกที่มี **“วาระร่วม”** (common agenda) คำสัญญาที่จะยุติการปฏิบัติมิชอบของบรรษัท การฟื้นฟูที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งโลกที่มีความเป็นเอกภาพ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ก็เพียงแค่ว่าสโลแกนสวยหรูที่ไม่มีความหมายอะไร เพราะไม่มีการนำไปปฏิบัติจริง ผู้คนในที่ต่างๆ ยังต้องเผชิญกับความผิดหวังซ้ำแล้วซ้ำอีก

แม้จะมีทางเลือกอย่างอื่น แต่รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงเลือกใช้นโยบาย และดำเนินการในเส้นทางที่จำกัดสิทธิและศักดิ์ศรีเรามากขึ้น ด้วยการสร้างความไม่เท่าเทียมกันอย่างเป็นระบบ ทำให้การระบาดใหญ่รุนแรงขึ้น อีกทั้งยังคงไม่ได้รับการแก้ไขให้ความรุนแรงของโรคระบาดลดลง กระแสการไหลข้ามพรมแดนด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพที่อาจช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการดูแลสุขภาพก็ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงหายนะที่ไม่ควรเกิดขึ้น และการบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตด้านสิทธิมนุษยชน แทบไม่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

หนึ่งปีที่แล้ว ตอนที่เขียนบทนำครั้งแรกในรายงานประจำปีของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ตีใจกับความหวังอย่างเต็มเปี่ยมว่า ในปี 2564 ประชาชาติและประชาชนจะมุ่งหน้าสู่เส้นทางการฟื้นตัวจากโรคโควิด-19 อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เมื่อคำนึงถึงการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน และทำให้เราสามารถเอาชนะภาวะการระบาดใหญ่นี้ได้ แล้วอะไรทำให้เกิดความผิดพลาดนี้ขึ้น?

แทนที่ผู้นำโลกจะนำพาการบริหารงานที่จริงจังและมีประสิทธิภาพ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ พวกเขาถอนตัวเหมือนถอยหลังเข้าคลอง และเห็นแก่ประโยชน์ของชาติตัวเองเท่านั้น แทนที่จะช่วยกันสร้างความปลอดภัยให้กับผู้คนจำนวนมากให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น ผู้นำเหล่านี้กลับผลักดันให้เราไม่มั่นคงมากขึ้น รวมถึงการเกิดสงครามในหลายครั้ง แทนที่จะจัดการปฏิบัติและยุทธศาสตร์ที่แบ่งแยกพวกเรา ผู้นำเหล่านี้กลับชักจูงให้ประชาชาติต่างๆ เข้าสู่การแข่งขันเพื่อช่วงชิงทรัพยากรและทรัพยากร ซึ่งมีแต่จะทำให้เราพ่ายแพ้กันทั้งหมด และนำไปสู่ความขัดแย้ง แทนที่พวกเขาจะรักษามรดกฐานสิทธิมนุษยชนสากลแห่งความเท่าเทียม การเหยียดเชื้อชาติได้ฝังรากลึกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบระหว่างประเทศ กลายเป็นตัวกำหนดว่าใครควรมีชีวิตรอด และใครที่ไม่ควรมีชีวิตอยู่ต่อ ทำให้เกิดประวัติศาสตร์ที่ทารุณโหดร้ายที่ต้องตัดสินกันว่า ชีวิตใครมีคุณค่าและชีวิตใครไม่มีคุณค่า

ปี 2564 ควรเป็นปีแห่งการเยียวยาและการฟื้นฟู แต่ **ในทางตรงกันข้าม กลับกลายเป็นปีแห่งการบ่มเพาะความไม่เท่าเทียมและความไม่มั่นคงที่มากขึ้น** ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปในอีกหลายปีข้างหน้า

อัตราการติดเชื้อโควิด-19 ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในรอบต่างๆ ในปี 2564 ความเจ็บป่วยและความตายล้วนแต่เป็นสิ่งที่คาดการณ์ได้ทั้งสิ้น และเป็นสิ่งที่

หลีกเลี่ยงได้ ในขณะที่รัฐบาลประเทศร่ำรวยต่างแสดงความยินดีปรีดากับความสามารถในการฉีดวัคซีนจนถึงสิ้นปี แต่ก็เหมือนวัคซีนที่ฉีดแรงความเป็นชาตินิยมของพวกเขาเผื่อออกกระจายเช่นกัน ส่งผลให้ประชากรกว่าครึ่งหนึ่งของโลกไม่ได้รับวัคซีน หรือได้รับเพียงบางส่วน อัตราการสร้างภูมิคุ้มกันที่ต่ำทำให้เกิดการกลายพันธุ์ของสายพันธุ์ใหม่ซึ่งพวกเราทุกคนเสี่ยงติดเชื้อมากขึ้นอีกทั้งยังต้องวัคซีนและอาจยังยืดเวลาการระบาดของโรคออกไปอีก ในขณะที่มีการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้นให้กับพลเมืองในประเทศร่ำรวย ประชากรหลายล้านคนจากซีกโลกใต้ในเดือนกันยายน แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล พบว่าประเทศพัฒนาแล้วได้กักตุนวัคซีนหลายพันล้านโดสคิดเป็นครึ่งหนึ่งของวัคซีนที่เกินมา และมีปริมาณมากพอที่จะฉีดให้กับประชากรทั้งหมดในประเทศที่มีอัตราการฉีดวัคซีนต่ำสุดแบบเต็มโดส การนำวัคซีนส่วนเกินที่หมดอายุไปทิ้ง เป็นปรากฏการณ์ที่น่าตกใจในโลกเราที่หลงทางและไร้เข็มทิศด้านศีลธรรม ในขณะที่บริษัทประดานกรรมกรและนักลงทุนต่างกอบโกยกำไรคนที่จำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องใช้วัคซีนกลับถูกบอกว่าให้รอ และตายจากไป

ท่ามกลางการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 เป็นสถานการณ์ที่นำไปสู่ความขัดแย้งครั้งใหม่ ในขณะที่ความขัดแย้งเดิมไม่ได้รับการแก้ไข อีกทั้งยังรุนแรงขึ้นอีก เช่น ใน**อัฟกานิสถาน บูร์กินา ฟาโซ เอริโอเปีย อิสราเอล/ปาเลสไตน์ ลิเบีย เมียนมา และเยเมน** เป็นต้น ความขัดแย้งทำให้เกิดการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงไม่กี่กรณีที่น่านาชาติได้ยื่นมือช่วยเหลือตามที่จำเป็น และมีเพียงไม่กี่กรณีที่น่าไปสู่ความยุติธรรมและความรับผิดชอบ ในทางตรงข้าม เราได้เห็นความขัดแย้งที่ขยายตัวขึ้น ผลกระทบที่ถูกปล่อยให้ขยายตัว ทำให้สถานการณ์เลวร้ายลง จำนวนและความหลากหลายของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งก็เพิ่มขึ้น พื้นที่การสู้รบครั้งใหม่ได้เกิดขึ้น มีการทดลองใช้อาวุธใหม่ๆ มีความตายและการบาดเจ็บเพิ่มขึ้น ชีวิตมีราคาถูกลง

ความเสื่อมถอยของระเบียบที่เกิดขึ้นในโลก เห็นได้ชัดเจนมากที่สุดในกรณีของ**อัฟกานิสถาน** หลังจาก

การถอนกองกำลังนานาชาติออกไปทั้งหมด ภายหลังการล่มสลายของรัฐบาล และกลุ่มตาลีบันได้เข้ายึดอำนาจในประเทศ ผู้หญิงและผู้ชายชาวอัฟกานิสถานที่เป็นแกนนำในการต่อสู้ด้านสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ต่างถูกทอดทิ้งให้ต้องดิ้นรนหาทางรอดด้วยตนเอง

ในขณะเดียวกัน ความล้มเหลวระดับโลกที่จะกำหนดมาตรการระดับโลกในการรับมือกับการระบาดใหญ่ยิ่งเป็นการหว่านเมล็ดพันธุ์ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งและความอยุติธรรมมากขึ้น ในปี 2564 การเพิ่มขึ้นของความยากจน ความไม่มั่นคงด้านอาหาร และการใช้ข้ออ้างการควบคุมโรคระบาดเป็นเครื่องมือเพื่อปราบปรามผู้เห็นต่างและการชุมนุม เป็นสิ่งที่หยังรากลึกและได้รับการรดน้ำจากลัทธิชาตินิยมด้านวัคซีนได้รับปฏิกิริยาจากความโลภของประเทศที่ร่ำรวย

มรดกของปี 2564 ยังเห็นได้ในระหว่าง**การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 หรือ COP26** การมุ่งประโยชน์ในระยะสั้นและความเห็นแก่ตัวทำให้การประชุมสองสัปดาห์จบลงเหมือนโดนทฤษฎีรัฐบาลประเทศต่างๆ หักหลังประชาชนของตนเอง เนื่องจากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงเพื่อป้องกันภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อนที่ส่งผลร้ายได้ ย่อมทำให้มนุษยชนในหลายกลุ่มมีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการขาดแคลนน้ำ คลื่นความร้อน อุทกภัยและความอดอยากหิวโหย รัฐบาลซึ่งปฏิเสธที่จะรับผู้อพยพเข้าเมืองผ่านพรมแดน ได้พิพากษาจำคุกประชาชนหลายล้านคนที่หลบหนีจากบ้านเกิดเพื่อแสวงหาความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ประเทศที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัญหานี้สินที่ไม่ยั่งยืน ต่างไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศอย่างเหมาะสม ไม่ได้รับแหล่งทุนเพื่อแก้ไขการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต

ปี 2564 ยังเป็นปีแห่งการฟักตัวของการยอมรับมากขึ้นต่อนโยบายและอุดมการณ์แบ่งแยกเชื้อชาติ นำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลให้ประชากรหลายล้านคนต้องดำรงชีวิตด้วยความเสี่ยงอย่างยิ่ง

เราเห็นปรากฏการณ์นี้จากกรณีของผู้ผลิตวัคซีนยี่ห้ออื่นที่ไม่เผยแพร่องค์ความรู้ และเทคโนโลยีให้กับประเทศที่มีรายได้ต่ำ เพื่อขัดขวางการขยายตัวของกำลังผลิตที่จำเป็นเพื่ออุดช่องว่าง เราได้เห็นเช่นกันว่า รัฐบาลของประเทศร่ำรวยได้ปฏิเสธที่จะสนับสนุนข้อเสนอระดับโลก รวมทั้งข้อเสนอเกี่ยวกับ TRIPS ซึ่งอาจส่งผลให้มีการเพิ่มกำลังในการผลิตวัคซีน เราได้เห็นว่า การกำหนดนโยบายของรัฐบาลประเทศต่างๆ ได้รับอิทธิพลจาก “ความเสี่ยงที่จะเสียชีวิต” และได้ถูกใช้เป็นข้ออ้างเพื่อกีดกันจนทำให้เกิดจำนวนผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่นในประเทศ และผู้ขอลี้ภัยที่มากจนกลายเป็นสถิติไปแล้ว เป็นนโยบายซึ่งนำไปสู่การเอาผิดทางอาญากับผู้ที่พยายามรักษาชีวิตคนอื่น เราได้เห็นปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ท่ามกลางวาทกรรมทางการเมืองสาธารณะที่มุ่งประณามชนกลุ่มน้อย มุ่งเสนอแนวคิดของเสรีภาพตามอำเภอใจ (รวมทั้ง “เสรีภาพที่จะเกลียดชังคนอื่น”) และนำไปสู่การแข่งขันที่ต่อต้านบรรทัดฐานและมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนอันเป็นสากล เพื่อคุ้มครองพวกเราจากการเหยียดเชื้อชาติและการกีดกันทางเพศ เราได้เห็นปรากฏการณ์นี้จากการยุติการให้บริการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ที่จำเป็น และส่งผลกระทบร้ายแรงต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงเป็นการเฉพาะ

ในปี 2564 แม้ผู้นำที่มีอำนาจจะขาดความทะเยอทะยานและจินตนาการในการหาทางแก้ไขความเป็นปรี๊ดที่ร้ายแรงที่สุดของมนุษยชาติ แต่ประชาชน ซึ่งพวกเขาทำหน้าที่เป็นผู้แทนกลับไม่ได้มีสภาพการณ์เช่นนั้น ในปี 2564 ประชาชนทั่วโลกต่างลุกฮือขึ้น ไม่เพียงต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง แต่ยังสนับสนุนสิทธิของบุคคลทุกคน พวกเขาเรียกร้องให้มีสถาบันที่ดีขึ้น กฎหมายและสังคมที่เป็นธรรมมากขึ้น คณะกรรมการรางวัลโนเบลประกาศยกย่องบุคคลที่กล้าหาญอย่างยิ่ง บุคคลซึ่งทุ่มเทและมีวิสัยทัศน์ โดยมีการมอบรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพปี 2564 ให้กับนักข่าวสองคน ทั้ง **มาเรีย เรสซา** (Maria Ressa) จากฟิลิปปินส์ และ **ดิมิทรี มูราตอฟ** (Dmitry Muratov) จากรัสเซีย สำหรับจุดยืนที่กล้าหาญเพื่อต่อสู้กับผู้นำที่ทุจริต และการจำกัดเสรีภาพสื่อในประเทศของตน

ประชาชนทั่วโลกต่างพากันลุกฮือ แม้จะเกิดการปราบปรามอย่างโหดร้ายจากทางการและรัฐบาลประเทศต่างๆ ซึ่งในบางครั้งมีการใช้โรคระบาดเป็นข้ออ้างเพื่อจำกัดสิทธิในการชุมนุม ในปี 2564 มีอย่างน้อย 67 ประเทศที่ประกาศใช้กฎหมายใหม่เพื่อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคมหรือการชุมนุม

แต่ประชาชนก็ไม่ได้หวั่นเกรงที่จะแสดงความคิดเห็นของตนให้ปรากฏในพื้นที่สาธารณะ ในกว่า 80 ประเทศ ประชาชนจำนวนมากได้ลุกฮือชุมนุมประท้วง ในรัสเซีย มีการชุมนุมเพื่อสนับสนุน **อเล็กซี นาวัลนี** (Aleksei Navalny) ผู้นำฝ่ายค้าน ท่ามกลางการจับกุมและดำเนินคดีโดยพลการต่อประชาชนจำนวนมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เมื่อเดือนธันวาคม เกษตรกรใน **อินเดีย** ได้รวมตัวชุมนุมประท้วงกฎหมายเกษตรกรรม ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกัน จนทำให้รัฐบาลกลางของอินเดีย ยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของประชาชนและได้ยกเลิกกฎหมายนี้ ตลอดปี 2564 ประชาชนทั้งใน **โคลอมเบีย เลบานอน เมียนมา ชูแดน ไทย เวเนซุเอลา** และประเทศอื่นๆ อีกมากต่างลุกฮือขึ้นเช่นเดียวกัน

ในปี 2564 นายความ นักวิชาการ องค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ ผู้เสียหายและครอบครัวทั่วโลก ต่างพากันเรียกร้องอย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เพื่อให้ผู้นำตัวผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้ก่ออาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติมาลงโทษ เราได้รับชัยชนะครั้งสำคัญในเดือนกุมภาพันธ์

เด็กชาว **เวียตนาม** ผู้กล้าหาญสองคน ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากศาสตราจารย์ด้านกฎหมายที่ลอนดอน ขณะคดีที่ฟ้องต่อศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปจากการกระทำความผิดทางอาญาของเหยื่อการค้ามนุษย์ของ **สหราชอาณาจักร** ที่ได้เอาผิดทางอาญากับพวกเขา ทั้งที่พวกเขาเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในเดือนมิถุนายน ศาลตัดสินว่า **อาลิว โคเซียห์** (Alieu Kosiah) อดีตหัวหน้ากลุ่มกบฏในไลบีเรีย ซึ่งมีความผิดในสวิตเซอร์แลนด์ ฐานก่ออาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ และลงโทษ

จำคุก 20 ปี ในขณะที่เอ็นจีโอได้ฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ และฟ้องคดีอาญากับบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ รวมทั้งในทีกี พากาโกเนีย และซีแอนด์เอจากการมีส่วนร่วมในการบังคับใช้แรงงานในภูมิภาคซินเจียงของจีน

ในปี 2564 ภาคประชาสังคมและนักข่าว ได้เผชิญหน้ากับบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ใน**โครงการเพกาซัส** ซึ่งเป็นความร่วมมือที่สำคัญระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนกับการทำข่าวแนวสอบสวน เพื่อเปิดโปงให้เห็นถึงการสอดแนมแบบลับๆ ของรัฐต่อผู้วิจารณ์รัฐบาลและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เปิดโปงให้เห็นยุทธวิธีสกปรกที่ถูกใช้เพื่อปราบปรามผู้เห็นต่างในเดือนพฤศจิกายน ศาลสหรัฐฯ ได้พิจารณาคดีที่วอตส์แอปป์ (WhatsApp) ฟ้องกลุ่มเอ็นเอสโอ ซึ่งเป็นผู้ผลิตสลายแวร์เพกาซัส นับเป็นช่วงเวลาสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่จะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลในกระบวนการศาล ปีนี้เรายังได้เห็นการสั่งปรับเป็นมูลค่ามากที่สุดเป็นประวัติการณ์ต่อบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำ ซึ่งได้ละเมิดกฎหมายคุ้มครองข้อมูลและความส่วนตัว รวมทั้งการสั่งปรับเมซอน (746 ล้านดอลลาร์) วอตส์แอปป์ (225 ล้านดอลลาร์) และ ไกรน์เดอร์ (6.34 ล้านดอลลาร์)

เอ็นจีโอที่ได้รับการสนับสนุนจากคนทั่วไป ยังดำเนินการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกต่อบรรทัดฐานและกลไกระหว่างประเทศ องค์การภาคประชาสังคม รวมทั้งแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ประสบความสำเร็จในการลอบบี้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ให้อยอมรับสิทธิที่จะมีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่สะอาด สมบูรณ์ และยั่งยืน และการแต่งตั้งผู้รายงานพิเศษด้านสิทธิมนุษยชนและการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ และสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถาน

ถ้ารัฐบาลประเทศต่างๆ ไม่ร่วมมือเพื่อฟื้นฟูให้ดีขึ้น แต่กลับมุ่งให้เกิดการทำลายล้าง เราจะเหลือทางเลือกไม่มากนัก เราจะต้องตรวจสอบการตัดสินใจทุกครั้ง และต่อสู้ในทุกโอกาสเพื่อให้พวกเขาได้ยินเสียงของเรา เรายังจะต้องเพิ่มความพยายามและร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดขบวนการที่เป็นรูปธรรม มีข้อเรียกร้องและมีความเข้มแข็งมากขึ้นเพื่อความเป็นเอกภาพระดับโลก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล หากผู้นำไม่สามารถนำพาเราไปสู่สิทธิได้ เช่นนั้นแล้ว สิทธิต้องเป็นธงชี้นำพวกเราให้ร่วมมือกันมากขึ้น

ในการทำเช่นนี้ เราจะต้องจัดตั้ง สนับสนุน และเคลื่อนไหวให้เกิดขบวนการระดับโลกเพื่อความยุติธรรม เรารู้ว่า สุดท้ายแล้ว อนาคตและชะตากรรมระหว่างประชาชนกับโลกต่างผูกพันกันและไม่อาจแบ่งแยกจากกันได้ เรารู้เรื่องนี้ดี เราต้องทำให้เป็นจริงขึ้นมา เราต้องเป็นผู้ริเริ่ม เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิมนุษยชน และเรียกร้องให้เกิดธรรมาภิบาลระดับโลก เพื่อร่วมกันคุ้มครองสิทธิของแต่ละบุคคลโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพื่อประโยชน์ร่วมกันของเราทุกคน บัดนี้ถึงเวลาแล้ว ที่เราจะต้องร่วมมือกันเพื่อบ่มเพาะสิ่งดังกล่าว

แอกเนส คาลามาร์ด
เลขาธิการแอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล

บทวิเคราะห์ทั่วโลก: แนวโน้มสำคัญสามประการ

ปี 2564 เป็นปีแห่งความหวังและคำมั่นสัญญา ทุกคนมีความหวังว่า วัคซีนจะช่วยยุติความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ในขณะที่คำสัญญาของรัฐบาลและกลุ่มประเทศต่างๆ รวมทั้งกลุ่ม G7 และ G20 จะสามารถ “สร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่า” อย่างไรก็ดี สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงคำพูดที่สวยงาม โดยรัฐบาลบางประเทศกลับยิ่งเพิ่มการแสวงหาประโยชน์ในช่วงการระบาดใหญ่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานะของตนมากขึ้น

บทวิเคราะห์ชิ้นนี้เป็นการพิจารณาแนวโน้มสำคัญสามประการ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนในปี 2564 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ใน 154 ประเทศ ทั้งเรื่องสุขภาพและความไม่เท่าเทียม พื้นที่ภาคประชาชน และการผลักดันของประเทศในซีกโลกเหนือ (Global North) เพื่อต่อต้านผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ

สุขภาพและความไม่เท่าเทียม

วัคซีนให้ความหวังว่าจะนำไปสู่จุดสิ้นสุดของการระบาดใหญ่ ซึ่งเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตแล้วอย่างน้อย 5.5 ล้านคนจนถึงสิ้นปี 2564 ตามข้อมูลขององค์การอนามัยโลก แม้จะมีผู้คาดการณ์ว่าจำนวนการเสียชีวิตที่แท้จริง อาจสูงกว่านี้สองหรือสามเท่า รัฐบาลประเทศต่างๆ รวมทั้งกลุ่มประเทศ **G7 และ G20** ต่างได้ให้พันธสัญญาสำคัญจะสนับสนุนการฉีดวัคซีนในระดับโลก อย่างไรก็ดี แม้จะมีความพยายามเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศอยู่บ้าง โดยเฉพาะในรัฐบาลประเทศซีกโลกใต้ แต่ส่วนใหญ่ก็ล้มเหลว ประเทศที่มีรายได้สูงสามารถผลิตวัคซีนมากจนเกินพอเป็นจำนวนหลายล้านโดส บางประเทศมีวัคซีนมากพอที่จะฉีดให้ประชากรทั้งหมดของตนซ้ำกันสามถึงห้ารอบ

ในเดือนกันยายน คาดการณ์ว่าบางประเทศได้กักตุนวัคซีนส่วนเกินมากถึงกว่า 500 ล้านโดส ในขณะที่อัตราการฉีดวัคซีนใน**สหภาพยุโรป**อยู่ที่กว่า 70% แต่หลาย**ประเทศในซีกโลกใต้** (Global South) ยังคงรอที่จะเข้าถึงการฉีดวัคซีนเข็มแรก จนถึงสิ้นปีนี้

จำนวนไม่ถึง 8% ของประชากร 1.2 พันล้านคนใน**แอฟริกาใต้** ได้รับการฉีดวัคซีนครบสองเข็ม ซึ่งถือเป็นอัตราการฉีดวัคซีนที่ต่ำสุดเมื่อเทียบกับทวีปอื่นของโลก และต่ำมากเมื่อเทียบกับเป้าหมายขององค์การอนามัยโลกที่จะฉีดวัคซีนให้ได้ 40% ภายในสิ้นปี 2564 ความไม่เท่าเทียมด้านวัคซีนระดับโลกเช่นนี้ ยิ่งตอกย้ำความอยุติธรรมทางเชื้อชาติ

ประเทศร่ำรวยรวมทั้งรัฐภาคีของประชาคมยุโรป อย่างเช่น **นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร** ยังได้ปิดกั้นอย่างเป็นระบบ ไม่ให้มีการเพิ่มกำลังผลิตวัคซีนในระดับโลก ซึ่งหากสามารถเพิ่มกำลังการผลิตวัคซีนได้จะช่วยเพิ่มการเข้าถึงวัคซีนในบรรดาประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง โดยประเทศเหล่านี้ปฏิเสธการยกเลิกการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นการชั่วคราว ในเวลาเดียวกัน บริษัทยาซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลประเทศมหาอำนาจ ต่างให้ความสำคัญอย่างมากกับการส่งมอบวัคซีนให้กับประเทศที่มีรายได้สูง บริษัทชั้นนำที่เป็นแหล่งผลิตวัคซีนโควิด-19 ที่สำคัญ ผูกขาดทรัพย์สินทางปัญญาและปิดกั้นการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีการลอบบี้ยางจริงจึงไม่ให้มีมาตรการที่จะนำไปสู่การขยายกำลังผลิต

ของวัคซีนในระดับโลก แม้ว่าบริษัทวัคซีนส่วนใหญ่จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐหลายพันล้านเหรียญ แต่พวกเขากลับทำกำไรอย่างมหาศาลจากการระบาดใหญ่ครั้งนี้ บริษัทเหล่านี้ ได้แก่ บิออนเทค ไฟเซอร์ และ โมเดอร์นา ต่างคาดการณ์ว่าจะมีรายได้ 130 พันล้านเหรียญภายในสิ้นปี 2565

โครงการฉีดวัคซีนระดับชาติมีภาพรวมที่แตกต่างกันไป ระบบสุขภาพแห่งชาติบางประเทศประสบความสำเร็จในโครงการฉีดวัคซีนระดับชาติ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้แนวทางที่สอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์ การรณรงค์ให้ข้อมูล และการทำงานที่ทุ่มเทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อย่างไรก็ตาม โครงการฉีดวัคซีนของรัฐบาลบางประเทศกลับขาดความโปร่งใสและขาดการปรึกษาหารือ และได้รับผลกระทบจากการทุจริต ส่วนประเทศอื่นให้ความสำคัญน้อยลงหรือมุ่งสกัดกั้นประชากรกลุ่มเปราะบางบางกลุ่ม รวมทั้งผู้อพยพ เข้าเมืองและผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่นในประเทศ ชุมชนในชนบท และชนพื้นเมือง ผู้ต้องขัง คนไร้บ้าน และบุคคลที่ไม่มีเอกสาร รวมทั้งกลุ่มที่เผชิญกับการเลือกปฏิบัติทางประวัติศาสตร์

ใน**รัสเซีย** มีการกำหนดเงื่อนไขการฉีดวัคซีนให้กับคนไร้บ้านและผู้พลัดถิ่นที่ไม่มีเอกสาร โดยกลุ่มคนเหล่านี้จำเป็นต้องนำเอกสารประจำตัวและหนังสือรับรองการทำประกันสุขภาพมาแสดง ซึ่งพวกเขาไม่มีเอกสารดังกล่าวตามที่รัฐบาลต้องการ ใน**นิการากัว** มีรายงานของสื่อมวลชน ซึ่งระบุว่า มีความโหดเหี้ยมที่จะฉีดวัคซีนให้กับคนที่สนับสนุนรัฐบาลก่อน โดยไม่คำนึงว่าจะมีความเสี่ยงต่อโรคโควิด-19 อย่างไร หลายประเทศรวมทั้งประเทศใน**ทวีปอเมริกา** ยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติเป็นพิเศษเพื่อประกันให้มีการใช้มาตรการที่เหมาะสมด้านวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการฉีดวัคซีนในกลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง

นอกจากนั้น การเผยแพร่และการบิดเบือนข้อมูลอย่างไร้ศีลธรรมของผู้ที่มุ่งสร้างความสับสนเพื่อประโยชน์ของตนเอง รวมทั้งบรรดานักการเมืองและแม่กระทั่งผู้นำประเทศ ประกอบกับบริษัทด้านโซเชียลมีเดียที่ไร้ความรับผิดชอบ ยิ่งเร่งการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดๆ ทำให้ผู้คนลังเลที่จะไปรับการฉีดวัคซีน ความขัดแย้ง

และวิกฤตยังส่งผลกระทบต่อโครงการฉีดวัคซีนและสิทธิด้านสุขภาพโดยทั่วไป อย่างเช่น ใน**เยเมนและเอริโอเปีย** มีการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานของพลเรือน และการจำกัดการเข้าถึงด้านมนุษยธรรม ในทำนองเดียวกัน ใน**อัฟกานิสถานและเมียนมา** ความวุ่นวายทางการเมืองทำให้ระบบสุขภาพที่เปราะบางอยู่แล้วอยู่ในภาวะใกล้ล่มสลาย

สิทธิมนุษยชนด้านสุขภาพและสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากสุขภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งหรือมีความเสี่ยงอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน มีโอกาสที่เราจะใช้การลงทุกระดับโลกที่มีมูลค่ามหาศาล และการค้นพบทางการแพทย์ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการด้านสุขภาพได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลประเทศต่างๆ ทั่วโลกกลับไม่แสดงความเป็นผู้นำ พวกเขาไม่สามารถแก้ไขปัญหาละเลยอย่างกว้างขวาง และการสนับสนุนงบประมาณที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็นต่อบริการเหล่านี้ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา หรือไม่สามารถแก้ปัญหาการเข้าถึงการดูแลสุขภาพที่จำกัดและไม่เท่าเทียมได้ ทั้งหมดเป็นเหตุผลสำคัญสองประการ ซึ่งทำให้เกิดวิกฤตที่รุนแรงต่อระบบสุขภาพ ทำให้เกิดปัญหาท้าทายคู่ขนานกัน ทั้งการรับมือกับโรคโควิด-19 และการให้บริการด้านสุขภาพแบบปกติไปพร้อมกัน ความล้มเหลวเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อยบางเชื้อชาติ แรงงานข้ามชาติ และผู้สูงวัย รวมถึงผู้หญิงที่ต้องการการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

รัฐบาลบางประเทศทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงโดยการปฏิเสธว่าไม่มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 อยู่จริง การปฏิเสธความเสี่ยงหรือการออกคำสั่งห้ามใช้วัคซีนในบางประเทศด้วยเหตุผลทางการเมือง เช่นในประเทศทาง**แอฟริกา**บางแห่ง รวมทั้ง**คองโก ในจีเรีย และโตโก** เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องนัดหยุดงานหรือชุมนุมประท้วง เพื่อเรียกร้องการแก้ปัญหาาระบบสาธารณสุขที่บกพร่อง หรือเรียกร้องให้จ่ายเงินเดือนย้อนหลังให้พวกเขา ส่วนในประเทศอื่นรวมทั้งใน**ยุโรป** รัฐบาลได้ตอบโต้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ออกมาเรียกร้องเกี่ยวกับความเครียดที่เกิดขึ้นในระบบสาธารณสุข

ในเวลาเดียวกัน ภาวะการระบาดใหญ่และมาตรการรับมือยังคงส่งผลกระทบร้ายแรงในหลายประเทศ ทั้งในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจและสิทธิทางสังคม เป็นเหตุให้คนหลายล้านคนติดอยู่ในกับดักความยากจนสุดขีด มีการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากการระบาดใหญ่ ส่งผลกระทบด้านลบต่อความเป็นไปได้ที่จะลงทุนในบริการทางสังคมที่จำเป็น โอกาสที่จะเกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตามที่สัญญาไว้ ได้รับผลกระทบจากมาตรการเยียวยาที่สนับสนุนอย่างจำกัด ซึ่งจำกัดวงเงินอยู่ที่ 45 พันล้านเหรียญจากความเห็นชอบใน**ที่ประชุม G20** เมื่อเดือนเมษายน 2563 และได้รับการขยายวงเงินถึงสองครั้ง จนถึงสิ้นปี 2564 แต่กลับมีการเยียวยาจริงเป็นมูลค่าเพียง 10.3 พันล้านเหรียญ ซึ่งกว่า 40 ประเทศที่มีสิทธิได้รับการเยียวยานั้น ความบกพร่องเช่นนี้ยังสร้างปัญหามากขึ้น เพราะแม้จะมีการชะลอการชำระหนี้คืน แต่ 46 ประเทศที่ขอการเยียวยาหนี้ ยังคงต้องชำระหนี้คืนเป็นเงินจำนวน 36.4 พันล้านเหรียญ ทั้งยังไม่สามารถเยียวยากรณีที่เป็นกรณีชำระหนี้คืนให้กับเจ้าหนี้ที่เป็นเอกชนได้ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการระงับการจ่ายคืนให้เจ้าหนี้เอกชนเพียง 0.2%

ในเวลาเดียวกัน ปี 2564 สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสบางส่วนที่รัฐบาลประเทศต่างๆ สามารถสร้างรากฐานที่นำไปสู่ความรับผิดชอบของบรรษัทและมาตรการรับมือกับการระบาดใหญ่ในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ หากพวกเขาให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างยิ่ง ในเดือนธันวาคม ที่ประชุมสมัชชาสุขภาพโลกมีมติเห็นชอบให้เริ่มกระบวนการระดับโลกในการจัดทำและเจรจาเกี่ยวกับกฎบัตรระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการป้องกัน การเตรียมพร้อม และมาตรการรับมือกับการระบาดใหญ่ แม้จนถึงสิ้นปีนี้จะยังไม่มีกรอบอ้างอิงถึงหลักการสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังก็ตาม สนธิสัญญาเช่นนี้ ย่อมมีผลกระทบอย่างจำกัด เว้นแต่จะมาพร้อมกับแผนการปฏิรูปกฎหมายด้านสาธารณสุขระดับโลกอย่างเป็นองค์รวม และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการทำงานของรัฐบาลภายใต้โครงสร้างเหล่านั้น นอกจากนี้ ภายหลังความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในหลายทศวรรษซึ่งไม่มีการบรรลุเจตนาคติ รัฐบาลกลุ่มประเทศ G20 ให้ความเห็นชอบต่อการปฏิรูประบบภาษี

โลก ซึ่งแม้จะยังมีข้อบกพร่อง และยังไม่เพียงพอ แต่ก็นับเป็นก้าวอย่างในทิศทางที่ถูกต้อง ที่จะแก้ไขปัญหาระดับโลกที่ยากต่อการควบคุมและสร้างความเสียหาย รวมทั้งปัญหาการเสี่ยงภาษีของบรรษัทและการหลบภาษีอย่างจริงจัง

พื้นที่เคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม

แทนที่จะเปิดพื้นที่ให้กับการอภิปรายและการถกเถียง เพื่อแสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดในการรับมือกับปัญหาท้าทายในปี 2564 แนวโน้มที่เป็นอยู่ตอนนี้คือ รัฐบาลประเทศต่างๆ มุ่งปราบปรามเสียงวิจารณ์ที่เป็นอิสระ รัฐบาลบางแห่งถึงขั้นใช้การระบาดของโรคเป็นข้ออ้างในการจำกัดพื้นที่ภาคประชาชน ในปีนี้ รัฐบาลประเทศต่างๆ ได้เพิ่มความพยายามเป็นสองเท่าเพื่อกำหนดและ/หรือใช้มาตรการปราบปราม โดยมีเป้าหมายเป็นผู้นำพาการวิจารณ์รัฐบาล และมาตรการเหล่านี้มักถูกจัดทำขึ้นมาโดยอ้างว่าเพื่อควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ใน**จีน อิหร่าน** และประเทศอื่นๆ ทาง การได้จับกุมและดำเนินคดีกับบุคคลซึ่งวิจารณ์หรือท้าทายมาตรการรับมือกับโรคโควิด-19 ของตน ทั่วโลก รัฐบาลประเทศต่างๆ ชัดขวางและสลายการชุมนุมโดยสงบทั้งที่ไม่ควรทำเช่นนั้น บางครั้งเป็นการกระทำโดยอ้างอำนาจตามมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รัฐบาลหลายแห่ง โดยเฉพาะใน**แอฟริกา ตะวันออกกลาง และแอฟริกาเหนือ และเอเชีย** มีการปิดกั้นหรือจำกัดอย่างรุนแรงต่อการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ในประเทศต่างๆ เช่น **เอสวาตินี และซูดานใต้** มีการปิดกั้นอินเทอร์เน็ตบางครั้ง เพื่อขัดขวางแผนการชุมนุมของประชาชน การโจมตีและการทำร้ายร่างกายนักข่าว นักวิจารณ์ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งผู้ที่ทำงานปกป้องสิทธิของผู้หญิง และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางโดยเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อตอบโต้กับการแสดงออกของประชาชนที่เกิดขึ้น

แนวโน้มในการถดถอยรวมทั้งมีการจัดทำและการประกาศใช้กฎหมายใหม่ เพื่อกำหนดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม

จากการติดตามข้อมูลของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล มีการเตรียมประกาศใช้กฎหมายเช่นนี้ในปีนี้ออย่างน้อย 67 จาก 154 ประเทศ ซึ่งมีการจัดทำข้อมูลในรายงานนี้ รวมทั้ง**กับพูชา อียิปต์ ปากีสถาน ตุรกี และสหรัฐ** ในเวลาเดียวกัน มาตรการจำกัดสิทธิที่ประกาศใช้เมื่อปี 2563 เพื่อแก้ปัญหาโรคโควิด-19 ยังคงอยู่ระหว่างการประกาศใช้ แม้ว่าสถานการณ์ด้านสาธารณสุขจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน และผู้วิจารณ์รัฐบาลยังคงกลัวที่จะส่งเสียงและไม่หวาดกลัว แม้ว่าพวกเขาจะถูกโจมตีจากรัฐบาลและบริษัทที่มีอิทธิพล ซึ่งใช้อำนาจผ่านเครื่องมือหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้รวมถึงการควบคุมตัวโดยพลการ และการดำเนินคดีอย่างไม่เป็นธรรม การฟ้องคดีเพื่อข่มขู่และปราศจากมูลความจริง การประกาศข้อกำหนดเพื่อจำกัดสิทธิและการข่มขู่ รวมทั้งการใช้ความรุนแรงอย่างเช่นการบังคับให้สูญหายและการทรมาน

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP) หรือ “**การฟ้องปิดปาก**” มากขึ้น โดยมีเป้าหมายที่มุ่งคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งคดีในศาล**สหรัฐ** ซึ่งเป็นการฟ้องคดีต่อหนึ่งในทนายความหลักที่ว่าความให้กับเหยื่อจากการรั่วไหลของน้ำมันใน**อ่าวกาโดร์** หลังจากชาวบ้านฟ้องบริษัทเชฟรอน และการฟ้องคดีใน**โคโซโว**ต่อนักกิจกรรมที่แสดงข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำของบริษัทเคลโคส เอ็นเนอร์ยี่ ซึ่งมีการผลิตอยู่ที่**ออสเตเรีย** รัฐบาลอันโดรายังฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาต่อนักกิจกรรมที่เรียกร้องสิทธิของผู้หญิงในเวทีผู้สื่อข่าวชายแห่งสหประชาชาติ

มีการควบคุมตัวโดยพลการต่อนักปกป้องในอย่างน้อย 84 จาก 154 ประเทศ ตามข้อมูลของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล รวมทั้ง 17 จาก 19 ประเทศใน**ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ทวีปอเมริกา** ยังคงเป็นภูมิภาคที่อันตรายมากที่สุดแห่งหนึ่งต่อผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในอย่างน้อยแปดประเทศที่ถูกสังหารจำนวนหลายคน สถานการณ์ใน**เมียนมาและอัฟกานิสถาน** เป็นเหตุให้

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญกับความรุนแรงและการข่มขู่มากกว่าเดิม

ในขณะที่พัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนมีการถดถอยลง ในบางประเทศ รัฐบาลถึงขั้นสั่งปิดองค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอและ/หรือสำนักข่าว เช่นใน**รัสเซีย** และ**ฮ่องกง** ซึ่งเป็นปฏิบัติการที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน ใน**อัฟกานิสถาน** มีการสั่งปิดสำนักข่าวกว่า 200 แห่งทั่วประเทศ ภายหลังการยึดอำนาจของกลุ่มตาลีบัน และนับเป็นการโจมตีอย่างชัดเจนเมื่อรัฐบาล**เบลารุส**ใช้วิธีการขู่วางระเบิดปลอมเพื่อบังคับให้เครื่องบินพลเรือนเปลี่ยนเส้นทาง จนพวกเขาสามารถจับกุมผู้สื่อข่าวที่อยู่ระหว่างการลี้ภัยได้

กลุ่มชายขอบที่กล้าเรียกร้องพื้นที่สาธารณะในการใช้ชีวิต และกล้าเป็นแกนนำต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญกับความท้าทายและความเสี่ยง ทั้งในรูปแบบของการเลือกปฏิบัติและการกีดกัน ไปจนถึงการโจมตีด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติและเพศสภาพ ทั้งทางออฟไลน์และออนไลน์ รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังเพิ่มการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี รวมทั้งสไปยาแวร์ โดยมีเป้าหมายเป็นนักข่าว นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และผู้วิจารณ์คนอื่นๆ เอ็นจีโอในหลายประเทศ ตั้งแต่**อินเดีย**ถึง**ซิมบับเว** ถูกควบคุมด้วยมาตรการจำกัดสิทธิเพื่อรับมือกับการระบาดของโรค และการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาท้าทายใหม่ๆ ในการดำเนินงานและการเข้าถึงแหล่งทุนจากต่างประเทศ

การโจมตีพื้นที่ภาคประชาชน ชุมชนของชนกลุ่มน้อย และผู้ที่มีความเห็นต่าง ยังเป็นการกระทำของกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐ บางครั้งเป็นกลุ่มติดอาวุธ บางครั้งมีการดำเนินงานร่วมกับรัฐ ซึ่งเห็นได้ชัดชัดเจนใน**อินเดีย** ในกรณีของชาวดาลิต อาทิวาสี และชาวมุสลิม ที่ยังคงต้องเผชิญกับการปฏิบัติมิชอบ และอาชญากรรมเนื่องจากความเกลียดชังอย่างกว้างขวาง ใน**บราซิล** การสังหารนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมโดยกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ใน**ยุโรป** ท่ามกลางบริบทที่มีการเหยียดเชื้อชาติมากขึ้น ความเกลียดกลัวอิสลามและการต่อต้านยิว ชุมชนของชนกลุ่มน้อย รวมทั้งชาวมุสลิม ยิว และกลุ่มอื่นๆ ต้องเผชิญกับอาชญากรรม

เนื่องจากความเกลียดชังมากขึ้น รวมทั้งที่เกิดขึ้นใน**ออสเตรีย ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และสหราชอาณาจักร**

ในแง่ของการชุมนุม ปี 2564 มีแนวโน้มที่รัฐบาลประเทศต่างๆ จะอ้างความมั่นคงเป็นเหตุผลเพื่อควบคุมพื้นที่ภาคประชาชน เอาผิดทางอาญากับการชุมนุมโดยสงบ มีการใช้กำลังตำรวจเพื่อควบคุมอย่างเข้มงวดมากขึ้น มีการใช้อำนาจความมั่นคงของรัฐเมื่อเกิดการชุมนุมหรือขบวนการในการเคลื่อนไหว และมีการประกาศใช้ระเบียบเพื่อปราบปรามการชุมนุม กองกำลังของรัฐใช้มาตรการที่รุนแรงเพื่อรับมือกับผู้ชุมนุม แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลการใช้กำลังเกินกว่าเหตุและ/หรือโดยไม่จำเป็นต่อผู้ชุมนุมอย่างน้อย 85 จาก 154 ประเทศที่มีการเก็บข้อมูลในทุกภูมิภาค กองกำลังของรัฐมักใช้อาวุธปืนและอาวุธที่รุนแรงน้อยกว่าอย่างมีขอบ รวมทั้งการใช้แก๊สน้ำตาและกระสุนยาง ซึ่งนำไปสู่การสังหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลหลายร้อยคน และทำให้มีผู้บาดเจ็บอีกจำนวนมาก ในบางประเทศ มีแนวโน้มที่มุ่งสู่การใช้กำลังทหารและอุปกรณ์ของทหารเพื่อรับมือกับการชุมนุม ระบบตุลาการที่อ่อนแอไม่สามารถขัดขวาง ชำยังสนับสนุนการโจมตีเช่นนั้นให้เกิดกับผู้ชุมนุม รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและผู้วิจารณ์คนอื่น

รัฐบาลประเทศต่างๆ มักดำเนินการจับกุมและดำเนินคดี และมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ทั้งระบบการจดจำใบหน้า และการสอดแนมข้อมูลในรูปแบบอื่น เพื่อจำแนกตัวแกนนำการชุมนุมและผู้เข้าร่วมชุมนุม

การผลักดันของประเทศในซีกโลกเหนือเพื่อต่อต้านผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ

การพลัดถิ่นเกิดขึ้นเป็นวงกว้างและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2564 โดยเป็นผลทั้งจากวิกฤตใหม่และวิกฤตที่เรื้อรังมานาน เหตุการณ์ในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้ง**อัฟกานิสถาน เอิริโอเปีย และเมียนมา** ส่งผลให้เกิดการพลัดถิ่นระลอกใหม่ ในปี 2564 ยังคงมีประชากร

อีกหลายพันคนที่เดินทางออกจาก**เวเนซุเอลา** และเฉพาะความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องใน**สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก** ทำให้มีผู้พลัดถิ่นจำนวน 1.5 ล้านคน ในระดับโลก ประชากรหลายล้านคนยังคงหลบหนีจากประเทศตนเอง เนื่องจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากความขัดแย้งและความรุนแรง ความไม่เท่าเทียม การเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ และความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์เป็นผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุด จนถึงกลางปี 2564 ตามข้อมูลของ UNHCR ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ระบุว่า มีผู้ลี้ภัย 26.6 ล้านคนและผู้ขอลี้ภัย 4.4 ล้านคนทั่วโลก ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในที่พักพิงชั่วคราวมาหลายปีแล้ว ทั้งใน**บังกลาเทศ จอร์แดน เคนยา ตุรกี และยูกันดา** หลายคนต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความหวาดกลัวที่จะถูกส่งกลับไปยังประเทศที่พวกเขาหลบหนีออกมาเพื่อแสวงหาความปลอดภัย

ในระดับรากหญ้า เริ่มมีการให้การสนับสนุนมากขึ้นต่อผู้พลัดถิ่น ดังจะเห็นได้จากจำนวนประเทศที่เพิ่มขึ้นจนเป็น 15 ประเทศในตอนนี้ ซึ่งมีโครงการให้ทุนสนับสนุน เพื่อช่วยให้ชุมชนสามารถต้อนรับการมาอยู่ของผู้ลี้ภัยได้ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนเช่นนี้มักเป็นสิ่งที่ขาดแคลนอย่างยิ่งทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ การเกลียดกลัวชาวต่างชาติในบริบทของการอพยพเข้าเมือง ยังคงได้รับอนุญาตให้แสดงออกและยังคงแทรกซึมเข้าไปในความเห็นของสาธารณะ โดยเฉพาะประเทศซีกโลกเหนือที่ร่ำรวย ในขณะที่นโยบายภายในประเทศมีลักษณะเข้มงวดมากขึ้น ประเทศในสหภาพยุโรปกว่า 10 ประเทศ เรียกร้องให้ฝ่ายบริหารของภูมิภาค ผ่อนคลายนโยบายเพื่อคุ้มครองผู้ลี้ภัยลง ประชาคมระหว่างประเทศไม่สามารถให้การสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ ชำรายังมีการจำกัดการเข้าถึงพื้นที่รองรับที่ปลอดภัย

บ่อยครั้งที่ผู้พลัดถิ่นมักตกเป็นเหยื่อของการถูกละเมิดโดยมิชอบ และมักมีการปล่อยให้ผู้กระทำละเมิดพลัดพันผิด รวมทั้งผู้ที่อยู่เบื้องหลังการละเมิดอย่างกว้างขวาง อย่างเช่น การผลักดันกลับ การทรมานและความรุนแรงทางเพศ รัฐบาลประเทศต่างๆ เพิกเฉยต่อความรับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง

และการละเมิดสิทธิจากการดำเนินงานเพื่อขัดขวางไม่ให้ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพได้เดินทางมาถึงดินแดนของตน และขัดขวางการเดินทางตามเส้นทางธรรมชาติ ยุทธวิธีการผลักดันกลับได้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นปกติมากขึ้น พื้นที่ที่เป็นข่าวเมื่อเร็วๆ นี้เกิดขึ้นที่พรมแดนระหว่าง**เบลารุส/สหภาพยุโรป** เจ้าหน้าที่ตามแนวพรมแดนของ**สหรัฐ** ก็ได้ใช้มาตรการผลักดันกลับต่อผู้ลี้ภัยและผู้อพยพเข้าเมืองเกือบล้านคนที่บริเวณพรมแดน**สหรัฐ-เบลารุส** โดยอ้างเหตุผลเกี่ยวกับมาตรการสาธารณสุขเพื่อรับมือกับโรคโควิด-19 ในทำนองเดียวกัน รัฐบาลประเทศต่างๆ มุ่งใช้วิธีเปลี่ยนแนวทางการยื่นขอที่ลี้ภัยให้ไปอยู่นอกประเทศมากขึ้น (แม้ในสภาพที่มีการหลังไหลเข้ามาของผู้ลี้ภัย รวมทั้งผู้ลี้ภัยจาก**อัฟกานิสถาน** ซึ่งประเทศเหล่านั้นอ้างว่าต้องการสนับสนุนการลี้ภัยที่เกิดขึ้น) รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงมีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อสอดแนมข้อมูล ใช้เครื่องมือด้านข้อมูล พร้อมทั้งอ้างความชอบธรรมด้านความมั่นคงและเพิ่มความเสี่ยงบริเวณพรมแดน เทคโนโลยีเช่นนี้ที่ใช้บริเวณพรมแดนมักถูกใช้ในประเทศที่คนส่วนใหญ่เป็นคนผิวขาว ในลักษณะที่เป็นทางเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบต่อคนผิวสี

สถานการณ์นี้มีผลกระทบรุนแรงสำหรับผู้พยายามข้ามพรมแดนเข้ามา ทางด้านในหลายประเทศยังคงใช้การจับกุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีการควบคุมตัวผู้ลี้ภัยและผู้อพยพอย่างไม่มีการกำหนดและไม่มีเหตุผลทางกฎหมาย หรือไม่อนุญาตให้พวกเขาสามารถขออำนาจศาลเพื่อตรวจสอบการควบคุมตัวได้ รัฐบาลบางประเทศยังใช้วิธีการส่งกลับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล บันทึกข้อมูลตามข้อกล่าวหาที่น่าเชื่อถือว่ามีผู้ลี้ภัยหรือผู้อพยพที่ถูกบังคับส่งกลับอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมายไปยังประเทศของตนหรือถูกผลักดันข้ามพรมแดน อย่างน้อย 48 จาก 154 ประเทศที่มีการศึกษาข้อมูลในปี 2564 ใน**ลิเบีย** มีผู้ถูกบังคับให้สูญหายหลายพันคนหลังออกเรือและขึ้นฝั่งตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ชายฝั่ง ลิเบียที่ได้รับการสนับสนุนจาก**สหภาพยุโรป** ในขณะที่อีกหลายร้อยคนถูกเนรเทศโดยไม่ได้ผ่านกระบวนการอันควรตามกฎหมาย และถูกนำตัวไปทิ้งไว้ที่พรมแดน

มาเลเซีย เนรเทศบุคคลกว่าพันคนกลับไป**เมียนมา** แม้จะมีความเสี่ยงอย่างแท้จริงว่าจะเกิดการประหัตประหารและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น

รัฐบาลหลายประเทศเลือกปฏิบัติอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อผู้พลัดถิ่น รวมทั้งผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยใน**เปรู** ชาวต่างชาติประมาณหนึ่งล้านคน รวมทั้งครึ่งล้านที่มีสถานะเป็นผู้ขอลี้ภัย ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่างๆ รวมทั้งสิทธิด้านสุขภาพ อย่างไรก็ดี แรงกดดันเพื่อป้องกันการปฏิบัติมิชอบอย่างกว้างขวางต่อแรงงานข้ามชาติ ยังคงได้รับแรงผลักดันจากการเปิดโปงโครงการที่สำคัญ รวมทั้งการก่อสร้างสนามบินกีฬาเพื่อรองรับฟุตบอลโลกชายปี 2565 ที่**กาตาร์** ข่าวดังกล่าวนำไปสู่การปฏิรูปในบางประเทศ แม้ว่ายังคงมีข้อกังวลที่สำคัญอยู่ ทั้งยังมีเสียงเรียกร้องมากขึ้นให้ยกเลิกการควบคุมตัวผู้อพยพ โดยเฉพาะผู้อพยพที่เป็นเด็ก

ข้อเสนอแนะ

เพื่อปฏิบัติตามคำสัญญาของตน รัฐบาลแต่ละประเทศและสถาบันต่างๆ ควรกำหนดแนวทางการพ้นตัวจากโรคระบาดและมาตรการรับมือกับวิกฤต โดยให้มีพื้นฐานอย่างหนักแน่นตามกรอบสิทธิมนุษยชน และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนอย่างจริงจังกับภาคประชาสังคมโดยถือเป็นองค์ประกอบที่ร่วมกันค้นหาทางออก

รัฐบาลทุกประเทศควรกำหนดมาตรการ รวมทั้งกฎหมาย เพื่อขัดขวางไม่ให้ผู้พัฒนาวัคซีนปิดกั้นการเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 โดยเฉพาะประเทศร่ำรวย จะต้องนำวัคซีนโควิด-19 ส่วนเกินที่กักตุนไว้ แจกจ่ายให้กับประเทศที่มีรายได้ต่ำ และต้องเพิ่มมาตรการเยียวยาด้านหนี้สินเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ บริษัทยาควรให้ความสำคัญกับการส่งมอบวัคซีนไปยังประเทศที่มีความต้องการมากที่สุด บริษัทด้านโซเชียลมีเดียต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อรับมืออย่างเหมาะสมกับการเผยแพร่ข้อมูลเท็จหรือการบิดเบือนข้อมูล

รัฐบาลประเทศต่างๆ ควรหยุดใช้การระบาดของโรคเป็นข้ออ้างเพื่อปิดปากการรายงานข่าวอย่างเป็นอิสระ และการอภิปรายถกเถียง รัฐบาลต้องยกเลิกมาตรการที่จำกัดอย่างไม่เหมาะสมโดยเร่งด่วน รวมทั้งการจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม ในเวลาเดียวกัน รัฐบาลประเทศต่างๆ ควรประกาศใช้และขยายเนื้อหาของกฎหมายเพื่อประกันให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถรวมตัวกันเพื่อปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนได้ และให้ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ขัดขวางการดำเนินงานอันชอบธรรมขององค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ รวมทั้งการแสวงหา การรับ และการใช้แหล่งทุน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องยกเลิกข้อกำหนดให้ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนการจัดชุมนุมสาธารณะ และประกันว่า มาตรการฉุกเฉินและมาตรการจำกัดสิทธิหรืออย่างอื่นที่ประกาศใช้ในช่วงที่มีโรคระบาด จะไม่กลายเป็น “**ความปกติใหม่-ฐาน**

วิถีชีวิตใหม่” (New Normal) รัฐบาลควรกำหนดมาตรการควบคุมที่เข้มงวดมากขึ้นในการส่งออกและนำเข้าอุปกรณ์ที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอาจนำมาใช้ได้โดยชอบ แต่กลับมีการใช้อย่างมิชอบ ทั้งไม้กระบอง แก๊สน้ำตา สเปรย์พริก และกระสุนยาง

รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่จะคุ้มครองบุคคลที่แสวงหาความคุ้มครองระหว่างประเทศ เคารพและคุ้มครองสิทธิของพวกเขา และสนับสนุนให้พวกเขาอยู่ในดินแดนของตน อยู่ในสภาพที่เหมาะสมจนกว่าจะมีทางออกที่ถาวร รัฐบาลควรยุติการผลักดันกลับ และการกำหนดพื้นที่นอกประเทศเพื่อรับคำร้องขอลี้ภัย และสนับสนุนให้มีการให้ทุนสนับสนุนชุมชน รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องยุติการปฏิบัติมิชอบ รวมทั้งการเลือกปฏิบัติต่อผู้อพยพ ยุติการควบคุมตัวผู้อพยพที่เป็นเด็ก และให้ปฏิรูปการควบคุมตัวเพื่อยุติการปฏิบัติมิชอบด้านแรงงาน

ภาพรวมของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเลวร้ายลงถึงขั้นเป็นวิกฤตในช่วงปีที่ผ่านมา **ประเทศเมียนมา** มีการต่อต้านอย่างกว้างขวางจากการทำรัฐประหารเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ส่งผลให้กองทัพตอบโต้ด้วยความรุนแรง ประชาชนหลายร้อยคนถูกสังหาร และอีกหลายพันคนถูกควบคุมตัวโดยพลการ การเข้ายึดอำนาจของกลุ่มตาสันใน**อัฟกานิสถาน** ช่วงเดือนสิงหาคม เกิดขึ้นพร้อมกับการก่ออาชญากรรมสงคราม การจำกัดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงที่ได้มาอย่างยากลำบาก ใน**จีน** ยังคงมีการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติกับประชากรมุสลิมในซินเจียง ส่วนสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเลวร้ายลง โดยเฉพาะใน**ฮ่องกง** การไม่เคารพสิทธิมนุษยชนและการไม่เอาผิดกับผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ส่งผลกระทบโดยตรงจนเกิดเป็นหายนะด้านสิทธิมนุษยชนที่ขยายตัวมากขึ้น

รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงอ้างการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 เพื่อลดทอนสิทธิ มีการออกกฎหมายใหม่ในหลายประเทศเพื่อเอาผิดทางอาญากับการเผยแพร่ข้อมูล “ปลอม” หรือ “เท็จ” เกี่ยวกับโรคโควิด-19 และยังมีการใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วเพื่อปิดปากผู้วิจารณ์ อีกทั้งมีการขัดขวางและสลายการชุมนุมประท้วง

ทั้งหมดสะท้อนถึงการที่รัฐบาลไม่ยอมรับความเห็นต่างของประชาชนที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคนี้ มีการควบคุมสื่อและอินเทอร์เน็ตที่เข้มงวดขึ้นในหลายประเทศ สมาชิกฝ่ายค้านทางการเมืองหรือบุคคลอื่นที่วิจารณ์นโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาล ตกเป็นเป้าหมายของการจำกัดและการลงโทษที่รุนแรงมากขึ้น โดยมักมีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุกับผู้ชุมนุมโดยสงบ และรัฐบาลประเทศต่างๆ ในทั้งภูมิภาคไม่เพียงแต่ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ยัง

ขัดขวางอย่างจริงจัง ไม่ให้พวกเขาปฏิบัติงานที่สำคัญอย่างยิ่งได้

รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงไม่มีการเตรียมความพร้อมที่ดีพอเพื่อรับมือกับการระบาดรอบใหม่ของโรคโควิด-19 การไม่สนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณสุขอย่างเพียงพอ การไม่สามารถแก้ปัญหาทุจริต และการไม่สามารถคุ้มครองสิทธิในที่ทำงานของพนักงานด้านสาธารณสุข ส่งผลให้ประชาชนหลายพันคนไม่สามารถเข้าถึงการดูแลด้านสุขภาพได้อย่างเพียงพอ และทำให้เกิดการเสียชีวิตที่ควรหลีกเลี่ยงได้

นอกเหนือจาก**อัฟกานิสถาน** สถานการณ์ของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงเลวร้ายลงในหลายประเทศ ท่ามกลางการระบาดของโรคและมาตรการจำกัดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีการสนับสนุนทางด้านสังคมอย่างเพียงพอ คนงานหญิงที่เป็นแรงงานนอกระบบจึงมีฐานะยากจนมากยิ่งขึ้น ตลอดทั้งภูมิภาค ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงยังคงต้องเผชิญกับความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงอื่นเนื่องจากเพศสภาพในระดับที่สูง โดยมีการรื้อฟื้นน้อยมากหรือแทบไม่มีการรื้อฟื้นใดๆ เลยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการรณรงค์ต่อต้านผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในหลายประเทศตลอดทั้งภูมิภาค ชนพื้นเมืองได้รับผลกระทบมากยิ่งขึ้นจากความเสื่อมโทรมทางด้านสิ่งแวดล้อม

ประชาชนหลายหมื่นคนใน**อัฟกานิสถานและเมียนมา** ถูกบังคับให้โยกย้ายถิ่นฐาน หรือต้องหลบหนีข้ามพรมแดน อย่างไรก็ดี หลายคนถูกบังคับส่งกลับอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ต้องกลับมาเผชิญกับความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ในพื้นที่อื่นๆ รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงปฏิเสธไม่ให้ผู้ขอลี้ภัยเข้าเมือง และยังคงกักตัวและปฏิบัติอย่างมีขมต่อผู้ลี้ภัยและผู้อพยพ

การปราบปรามผู้เห็นต่าง

ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีการจำกัดการแสดงความคิดเห็นต่างมากขึ้น รัฐบาลทหารชุดใหม่ใน**เมียนมา** พยายามปราบปรามฝ่ายต่อต้านรัฐประหาร มีการใช้กำลังอย่างรุนแรงระหว่างที่มีการชุมนุมทั่วประเทศ มีการจับกุมสมาชิกของอดีตพรรครัฐบาลและผู้เรียกร้องประชาธิปไตยจำนวนมาก ทันทีที่มีการยึดอำนาจใน**อัฟกานิสถาน** กลุ่มตาลีบันปิดกั้นเสรีภาพสื่อ และใช้กำลังสลายการชุมนุมที่ต่อต้านนโยบายของตน ใน**เกาหลีเหนือ** บุคคลใดที่รัฐเห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อผู้นำประเทศหรือระบบการเมือง จะถูกขังไว้ในเรือนจำทางการเมือง หรือถูกตัดสินให้เข้า “**โครงการใช้แรงงานเพื่อปฏิรูป**” ทางทหารในประเทศอื่นๆ อีกหลายแห่งยังคงคุกคาม จับกุม ควบคุมตัว และในบางกรณีได้สังหารฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองและบุคคลอื่นที่วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก

รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงให้ความชอบธรรมต่อกฎหมายปราบปรามและมาตรการอื่นๆ ซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกอย่างไม่เหมาะสมโดยอ้างว่ามีความจำเป็นเพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับโรคโควิด-19 รัฐบาล**มาเลเซีย**ได้ออกข้อบัญญัติ ซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รัฐโดยปราศจากการตรวจสอบ เพื่อปิดปากผู้วิจารณ์ โดยอ้างว่าเป็นการขัดขวางการเผยแพร่ “ข่าวปลอม” เกี่ยวกับโรคโควิด-19 ใน**จีน** **บังกลาเทศ** **พิจิ** และ**เวียดนาม** ทางทหารจับกุมและดำเนินคดีบุคคลที่วิจารณ์ถึงมาตรการรับมือกับโรคโควิด-19 ทางทหาร**ศรีลังกา** ผู้ที่จะลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่สาธารณะสุขซึ่งให้ข้อมูลกับสื่อเกี่ยวกับข้อกังวลที่มีต่อมาตรการของรัฐบาล

ตลอดทั่วทั้งภูมิภาค สื่ออิสระมักถูกโจมตี ใน**เมียนมา** กองทัพได้สั่งปิดสำนักข่าว ใต้ดอนในอนุญาตหน่วยงานสื่อ และได้จับกุมผู้สื่อข่าว ยังมีการควบคุมตัวผู้สื่อข่าว มีการทำร้ายร่างกายและคุกคามพวกเขาใน**อัฟกานิสถาน** ซึ่งรัฐบาลได้ออกข้อกำหนดใหม่ในด้าน

สื่อเพื่อห้ามไม่ให้มีการวิจารณ์กลุ่มตาลีบันอย่างสันติ จนถึงเดือนตุลาคม มีสำนักข่าวปิดตัวลงกว่า 200 แห่ง

ทางการ**สิงคโปร์**ยังคงฟ้องหมิ่นประมาทต่อบล็อกเกอร์และผู้สื่อข่าว และมีการใช้ข้อกล่าวหาที่ปราศจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิดปกติด้านการเงิน เพื่อหาทางปิดสำนักข่าวอิสระ รวมทั้ง**ดิออนไลน์ซิตีเซ็น** ทางทหาร**อินเดีย**ได้บุกเข้าไปในสำนักงานของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาฮินดู หลังจากหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นรายงานว่าการนำศพผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 จำนวนมากไปทิ้งไว้ในแม่น้ำคงคา ใน**ฟิลิปปินส์** มีการประกาศยกย่องผลงานของมาเรีย เรสชา ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ แต่เธออาจถูกจำคุกเป็นเวลาหลายสิบปีจากถูกดำเนินคดี อันเนื่องจากการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล

รัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงหาทางควบคุมการเข้าถึงและการเผยแพร่ข้อมูลทางออนไลน์มากขึ้น รัฐบาล**สิงคโปร์**ได้ประกาศใช้กฎหมายใหม่ ซึ่งให้อำนาจอย่างกว้างขวางแก่เจ้าหน้าที่ในการลบหรือปิดกั้นเนื้อหาออนไลน์ที่รัฐสงสัยว่าเป็น “**การแทรกแซงจากต่างชาติ**” กฎหมายใหม่ใน**กัมพูชา**กำหนดให้การจลาจลด้านอินเทอร์เน็ตทั้งหมดจะต้องผ่านช่องทางของหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่ “**สอดส่อง**” กิจกรรมทางออนไลน์ ใน**จีน** ทางทหารสั่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ “**คุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ**” และปิดกั้นแอปพลิเคชันที่ใช้พูดคุยทางออนไลน์ในประเด็นเกี่ยวกับซินเจียงและฮ่องกง ใน**ปากีสถาน** มีการประกาศใช้กฎหมายที่ลงโทษอย่างรุนแรงเพื่อเซ็นเซอร์เนื้อหาออนไลน์

ทางการในหลายประเทศยังใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อจับกุมและดำเนินคดีกับผู้เห็นต่าง รวมทั้งผู้สื่อข่าว นักกิจกรรม และนักวิชาการ ใน**อินโดนีเซีย** มีการใช้อำนาจตามกฎหมายข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหกปีเพื่อเอาผิดกับบุคคลอย่างน้อย 100 คน ที่วิจารณ์นโยบายและการบริหารงานของรัฐ **อาการ์ ปาเทล** ประธานแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล อินเดีย ถูกจับกุมและดำเนินคดีในข้อหา “**ก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชน**” หลังจากทวิตข้อความของเขาเกี่ยวกับการแสดงความ

เกลียดชังต่อชุมชนมุสลิมกรานซี ทางการณ์**เนปาล**ใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมตัวโดยพลการต่อผู้วิจารณ์รัฐบาลและผู้นำพรรครัฐบาล หลังเว้นการใช้กฎหมายนี้ไปสองปี ทางการณ์**ไทย**เริ่มใช้กฎหมายหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ ส่งผลให้อดีตราชาการซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ต้องหา 116 คนที่ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ตามกฎหมายนี้ ต้องรับโทษจำคุก 87 ปีตามคำสั่งศาล

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุมและการสมาคม

เกิดการชุมนุมขึ้นหลายระลอกตลอดทั้งภูมิภาค อันเป็นผลมาจากพัฒนาการด้านการเมือง การบริหารงานที่ผิดพลาดเกี่ยวกับโรคโควิด-19 การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิแรงงานและประเด็นอื่นๆ

ในบางประเทศมีการใช้ข้อจำกัดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อขัดขวางและสลายการชุมนุมโดยสงบ ใน**มาเลเซีย** ทางการณ์ได้ใช้กฎหมายควบคุมโรคโควิด-19 และกฎหมายอื่นๆ เพื่อปราบปรามสิทธิในการชุมนุมโดยสงบ รวมทั้งการชุมนุมรำลึกถึงผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 ซึ่งทางการณ์ได้สลายการชุมนุมโดยพลการ อีกทั้งมีการคุกคามจับกุม และสั่งปรับผู้เข้าร่วมการชุมนุมด้วย ใน**มัลดีฟส์** ทางการณ์ยังอ้างแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในการสลายการชุมนุม โดยเฉพาะการชุมนุมของกลุ่มฝ่ายค้าน ใน**มองโกเลีย** มีการใช้กฎหมายห้ามการชุมนุมตามมาตรการรับมือกับโรคโควิด-19 เพื่อสลายการชุมนุมโดยสงบโดยพลการ อีกทั้งเพื่อจับกุม ควบคุมตัว และสั่งปรับผู้จัดการชุมนุม

มีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุต่อผู้ชุมนุมโดยสงบอย่างน้อยใน 10 ประเทศในภูมิภาคนี้ กองทัพ**เมียนมา**ได้ตอบโต้การชุมนุมประท้วงการก่อรัฐประหารทั่วประเทศ โดยใช้ความรุนแรงสุดโต่ง รวมทั้งยุทธวิธีที่ถึงชีวิตและการใช้อาวุธสงครามกับผู้ชุมนุมโดยสงบ จำนวนผู้ชุมนุมที่เสียชีวิตจึงเพิ่มขึ้นเกือบ 1,400 คนตอนสิ้นปีที่ผ่านมา

ใน**อินเดีย** ช่วงเดือนสิงหาคม ดำรวจใช้ไม้กระบองเพื่อทุบตีเกษตรกร ซึ่งทำการชุมนุมโดยสงบเพื่อต่อต้านกฎหมายการเกษตรซึ่งเป็นที่ถกเถียงกัน กองกำลังความมั่นคงใน**อินโดนีเซีย**ใช้รถฉีดน้ำแรงดันสูง กระบองยางและกระสุนยาง เพื่อสลายการชุมนุมโดยสงบของผู้ที่ต่อต้านการต่ออายุกฎหมายการปกครองตนเองพิเศษในปาปัวเมื่อเดือนกรกฎาคม

ตำรวจปราบจลาจลใน**ไทย**ใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ระหว่างมีการชุมนุมเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมืองและการบริหารงานในภาวะโรคระบาดที่ตึงเครียด มีการยิงกระสุนยางและแก๊สน้ำตาโดยไม่เลือกเป้าหมายในระยะประชิดต่อผู้ชุมนุม ผู้ที่อยู่ในพื้นที่การชุมนุมและผู้สื่อข่าว ในเหตุการณ์ครั้งหนึ่ง เด็กหลายคนได้รับบาดเจ็บและมีหนึ่งคนที่เสียชีวิตหลังจากถูกยิงด้วยกระสุนจริง การใช้กำลังเกินกว่าเหตุของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายใน**ปากีสถาน** เกิดขึ้นกับการชุมนุมประท้วงในการเรียกร้องสิทธิของชาวพาทูน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บ และมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยหนึ่งคน

ได้เกิดความตึงเครียดใหม่ต่อสิทธิในเสรีภาพการสมาคมเนื่องจากรัฐบาลประเทศต่างๆ ในทั่วทั้งภูมิภาคได้ประกาศใช้มาตรการกักกันเพื่อต่อต้านพรรคการเมืองและนักกิจกรรม สหภาพแรงงานและองค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ

ใน**กัมพูชา** เริ่มมีการไต่สวนสมาชิกพรรคสงเคราะห์ชาติจำนวนมาก ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในกัมพูชาที่ถูกสั่งยุบไปแล้ว โดยก่อนหน้านี้ศาลได้พิจารณาลับและตัดสินว่า แก์แกนนำสำคัญของพรรคมีความผิดและสั่งจำคุกไม่เกิน 25 ปี ใน**เวียดนาม** นักข่าวพลเมืองซึ่งได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติถูกจับกุมและถูกศาลสั่งจำคุกห้าปี

ในปีที่ผ่านมา ผลกระทบที่ร้ายแรงและสร้างความหวาดกลัวของกฎหมายความมั่นคงแห่งรัฐ พ.ศ. 2563 ของ**ฮ่องกง** ได้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ส่งผลให้ม็อบคัดค้านการประกาศสังคมอย่างน้อย 61 แห่งถูกปิดตัวลงเนื่องจากกฎหมายนี้ รวมทั้งสหภาพแรงงานที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของฮ่องกง โอกาสในการรวมตัว

ต่อต้านทางการเมืองต้องยุติลงอย่างสิ้นเชิง ภายหลังการจับกุมสมาชิกพรรคฝ่ายค้านหลายสิบคน เมื่อเดือนมกราคม และในเดือนตุลาคม แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประกาศปิดสำนักงานสองแห่งใน**ฮ่องกง** เนื่องจากความเสี่ยงที่จะถูกตอบโต้ตามกฎหมายความมั่นคง

แรงกดดันต่อองค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอระดับประเทศและระหว่างประเทศใน**อินเดีย**ยังคงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้องค์กรหลายสิบแห่งที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม ถูกระงับใบอนุญาต ถูกเพิกถอนการจดทะเบียน หรือถูกบังคับให้ต้องขออนุญาตจากรัฐก่อนจะรับหรือจัดสรรเงินทุนที่ได้รับมาใน**มัลดีฟส์** เครือข่ายประชาธิปไตยแห่งมัลดีฟส์ซึ่งเป็นเอ็นจีโอที่ได้รับการเคารพอย่างกว้างขวางถูกสอบสวนโดยทางการ

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกสังหารในหลายประเทศ รวมทั้งใน**อัฟกานิสถาน** พวกเขาตกเป็นเป้าหมายของการสังหารอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยหน่วยงานที่ไม่ใช่ของรัฐ ภายหลังการยึดอำนาจของกลุ่มตาลีบัน หลายคนได้หลบหนีออกจากประเทศหรือหลบซ่อนตัว รวมทั้งกรรมการและเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระแห่งอัฟกานิสถาน ใน**ฟิลิปปินส์** นักปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเชื่อมโยงกับกลุ่มคอมมิวนิสต์ หรือที่เรียกว่า “ผู้ที่ถูกติดป้ายว่าสีแดง” (red tagged) ส่งผลให้กองกำลังความมั่นคงมีอำนาจสังหารพวกเขาได้

ทางการ**จีน**ได้เร่งการปราบปรามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน หลายคนถูกควบคุมตัวเป็นเวลานาน อีกทั้งมีรายงานว่าพวกเขาตกเป็นเหยื่อการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ทนายความและนักกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนหลายคนที่ถูกกักตัวในช่วงที่ผ่านมา ยังคงหายไป ในเวลาเดียวกัน ใน**ฮ่องกง** ศาลตัดสินจำคุกบุคคล 24 คน จากการเข้าร่วมการชุมนุมโดย

สงบเพื่อรำลึกถึงเหยื่อจากการปราบปรามที่จัตุรัสเทียนอันเหมินเมื่อปี 2532

ในที่อื่นๆ รวมทั้ง**บังกลาเทศ** **กัมพูชา** **อินเดีย** **อินโดนีเซีย** **มาเลเซีย** **มองโกเลีย** **เนปาล** **สิงคโปร์** **ศรีลังกา** **ไทย** และ**เวียดนาม** นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกคุกคาม ข่มขู่ ควบคุมตัว ดำเนินคดี และ/หรือคุมขัง ใน**อินโดนีเซีย**มีรายงานว่า ช่วงปีที่ผ่านมานักปกป้องสิทธิมนุษยชนกว่า 357 คน ตกเป็นเหยื่อการทำร้ายร่างกาย การโจมตีทางดิจิทัล การข่มขู่ และการโจมตีในรูปแบบอื่น นักปกป้องสิทธิมนุษยชนผู้สื่อข่าว และนักกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลหลายร้อยคนที่ถูกคุมขังตามกฎหมายความมั่นคงทางดิจิทัลใน**บังกลาเทศ** ใน**เนปาล** ช่วงเดือนตุลาคม ตำรวจได้ควบคุมตัวนักกิจกรรม 13 คน หลังจากพวกเขาเรียกร้องให้มีการสอบสวนโดยไม่ลำเอียงต่อกรณีการเสียชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง และการหายตัวไปของผู้หญิงอีกคนในเขตแบงเค ซึ่งการเรียกร้องดังกล่าวเป็นไปโดยสงบ

การสอดแนมข้อมูลโดยรัฐบาลประเทศต่างๆ ยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ใน**อินเดีย** พบว่านักสิทธิมนุษยชนจำนวนมากถูกทางการขึ้นบัญชีเป็น “ศัตรูของรัฐ” หลังมีการเปิดโปงการสอดแนมข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง ใน**เวียดนาม** แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้สอบสวนและเปิดเผยถึงการสอดแนมข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่มีเป้าหมายเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ทั้งที่อยู่ในประเทศและนอกประเทศ

นับเป็นพัฒนาการเชิงบวก **มองโกเลีย** ประกาศใช้กฎหมายเพื่อเพิ่มความคุ้มครองทางกฎหมายให้กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ดี นักกิจกรรมด้านสิทธิ รวมถึงแกนนำซึ่งทำงานในประเด็นสิ่งแวดล้อมและสิทธิในที่ดิน ยังคงถูกข่มขู่ คุกคาม และถูกดำเนินคดีจากการดำเนินงานที่ชอบธรรมของตน

สิทธิด้านสุขภาพ

การทุจริตรและจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของระบบสาธารณสุขในภูมิภาคนี้ ทำให้ไม่สามารถรับมืออย่างเหมาะสมกับการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ในบางประเทศ การขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เต็ม และอุปกรณ์อย่างมาก ส่งผลให้ผู้ป่วยโรคโควิด-19 ไม่สามารถเข้าถึงการดูแลด้านสุขภาพอย่างเพียงพอ เป็นเหตุให้หลายพันคนต้องเสียชีวิตจากโรคที่ป้องกันได้ รวมทั้งใน**อินเดีย**และ**เนปาล** ซึ่งทั้งสองประเทศได้เกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในช่วงปีที่ผ่านมา ใน**อินเดีย** รวมทั้ง**ฟิลิปปินส์** มีข้อกังวลเกี่ยวกับการขาดความโปร่งใสหรือความผิดปกติในการบริหารงบประมาณของรัฐบาลเพื่อรับมือกับการระบาดใหญ่

ความโกลาหลทางการเมืองใน**อัฟกานิสถาน**และ**เมียนมา** ส่งผลให้ระบบสุขภาพและสาธารณสุขที่เปราะบางอยู่แล้วใกล้ล่มสลาย การระงับการส่งความช่วยเหลือของนานาชาติให้กับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในอัฟกานิสถาน ส่งผลให้มีการปิดสถานอนามัย รวมถึงโรงพยาบาลที่รักษาโรคโควิด-19 อย่างน้อย 3,000 แห่ง ในเมียนมา การเข้าถึงการดูแลสุขภาพถูกปิดกั้นด้วยการโจมตีสถานพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหลายครั้ง

การเข้าถึงวัคซีนโควิด-19 ยังเป็นปัญหาในบางประเทศ ทางการณ์ใน**เกาหลีเหนือ**ปฏิเสธว่าไม่มีโรคโควิด-19 ในประเทศ และไม่ยอมรับความช่วยเหลือด้านวัคซีนหลายล้านโดสที่จัดส่งผ่านโครงการโคแวกซ์ **เนปาล**ไม่ได้รับวัคซีนตามที่ควรจะเป็น ส่งผลให้ประชาชน 1.4 ล้านคนต้องรอเป็นเวลาหลายเดือนกว่าจะได้วัคซีนเข็มสอง

การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ ส่งผลให้บางประเทศมีการรับวัคซีนในระดับต่ำ เช่น ใน**ปาปัวนิวกินี** มีประชากรเพียง 3% ที่ได้รับวัคซีนจนถึงสิ้นปี รัฐบาลไม่สามารถให้ข้อมูลในเวลาที่เหมาะสมและข้อมูลที่เข้าถึงได้เกี่ยวกับไวรัสและโครงการวัคซีนโควิด-19

ทางการเมืองในบางประเทศยังคงเผชิญต่อเสียงเรียกร้องให้ลดประชากรในเรือนจำ เพื่อจำกัดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีข้อมูลการติดเชื้อโควิด-19 ของผู้ต้องขังประมาณ 87,000 คน ในเรือนจำที่มีสภาพแออัดและขาดสุขอนามัยของ**ไทย** ใน**ปากีสถาน** มีรายงานเรื่องโครงการที่เน้นการให้วัคซีนกับผู้ต้องขังและมีการปล่อยตัวผู้ต้องขังบางส่วนในรัฐสินธ์ เพื่อเป็นมาตรการป้องกันโรค อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชทัณฑ์ในประเทศอื่นได้ยุติการรายงานตัวเลขผู้ติดเชื้อในบรรดาผู้ต้องขัง

มาตรการล็อกดาวน์ที่รุนแรงยังเป็นอุปสรรคต่อสิทธิด้านสุขภาพ และการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอในบางประเทศ ใน**เวียดนาม** ประชาชนในเมืองโฮจิมินห์-ซิตีไม่ได้รับอนุญาตให้ออกจากบ้านเป็นเวลาหลายสัปดาห์ติดต่อกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคงด้านอาหารและความอดอยากอย่างรุนแรง มีการใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกันโดยทางการเมืองในหลายเมืองของ**กัมพูชา** ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการเข้าถึงอาหาร การดูแลสุขภาพ การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นอื่นๆ ของประชาชน

สิทธิด้านแรงงาน

ภาวะการระบาดใหญ่ยังคงส่งผลกระทบอย่างมากต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทั่วทั้งภูมิภาค ในหลายประเทศพวกเขาต้องทำงานในสภาพที่ยากลำบาก โดยปราศจากการคุ้มครองหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสม ใน**มองโกเลีย** เจ้าหน้าที่สาธารณสุขถูกคุกคามจากหน่วยงานของรัฐ ถูกทำร้ายร่างกายโดยผู้ป่วยที่หงุดหงิดและสิ้นหวัง ใน**อินเดีย** ผู้ที่ทำงานสาธารณสุขชุมชนไม่ได้รับค่าตอบแทนหรืออุปกรณ์ป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม ใน**อินโดนีเซีย** มีความล่าช้าในการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งต้องทำงานท่ามกลางสถานการณ์การระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดใหญ่และมาตรการจำกัดที่เกี่ยวข้อง ยังคงมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อบุคคลที่เปราะบางอยู่แล้ว รวมทั้งแรงงานที่ถูกเลิกจ้างงาน ส่งผลต่อความมั่นคงและ

รายได้ที่ไม่แน่นอน เช่น ใน**เนปาล** ชาวดาลิตและคนยากจน รวมทั้งคนที่หาเช้ากินค่ำ ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่เลวร้ายลง ใน**เวียดนาม** แรงงานหญิงข้ามชาติ รวมทั้งแม่ค้าหาบเร่ ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยมีรายงานว่าหลายคนเกิดความไม่มั่นคงด้านอาหาร และไม่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอื่นๆ ได้

สิทธิของผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และผู้อพยพ

เหตุการณ์ใน**อัฟกานิสถานและเมียนมา** ส่งผลให้เกิดการพลัดถิ่นระลอกใหม่ในภูมิภาคนี้ ภายหลังความโกลาหลของการอพยพประชาชนจากสนามบินกรุงคาบูลเมื่อเดือนสิงหาคม หลายคนหลบหนีผ่านทางบกไปยัง**ปากีสถานและอิหร่าน** แต่กลุ่มตาลีบันได้ประกาศมาตรการห้ามเดินทางออกนอกประเทศและปิดพรมแดน ซึ่งกระทบต่อสิทธิในการขอลี้ภัยในประเทศที่สาม จนถึงสิ้นปี ชาวอัฟกานิสถานส่วนใหญ่ที่ไม่มีเอกสารว่าลี้ภัย ถูกส่งตัวกลับจากอิหร่านและปากีสถานโดยไม่สมัครใจ

ผู้ขอลี้ภัยและผู้อพยพจาก**เมียนมา** ถูกบังคับส่งกลับหรือถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าประเทศจากประเทศอื่นในภูมิภาคนี้ เจ้าหน้าที่ชุดคุ้มครองป้องกันชายแดนไทยได้บังคับส่งกลับชาวกะเหรี่ยงประมาณ 2,000 คน ซึ่งหลบหนีจากการโจมตีทางอากาศของเมียนมาทางการ**มาเลเซีย**ได้เนรเทศบุคคลกว่า 1,000 คนกลับไปเมียนมา แม้มีความเสี่ยงอย่างมากที่จะต้องถูกประหารชีวิตและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงด้านอื่นๆ

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมา ทางทหารยังคงขัดขวางการเดินทางกลับโดยสมัครใจของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในบังกลาเทศ อย่างไรก็ดี ยังคงมีการจำกัดสิทธิของพวกเขาระหว่างอยู่ใน**บังกลาเทศ** ส่งผลให้มีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับความรุนแรง มีการเคลื่อนย้ายผู้ลี้ภัยกว่า 19,000 คนไปอาศัยอยู่ในเกาะกาซาน ชาร์ อันห่างไกล ซึ่งถือเป็นการปฏิเสธสิทธิในเสรีภาพการเดินทางของพวกเขา

ในอีกหลายประเทศ ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพต้องตกเป็นเหยื่อของการควบคุมตัวเป็นเวลานานและถูกปฏิบัติที่โหดร้าย ใน**ตูนิเซีย** ผู้ขอลี้ภัยและผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายจะต้องถูกกักตัวโดยไม่มีเวลากำหนด จากการสอบสวนกรณีการเสียชีวิตของผู้หญิงในระหว่างถูกควบคุมตัวโดยหน่วยงานคนเข้าเมืองของ**ศรีลังกา** พบว่า ก่อนเสียชีวิต เธอไม่ได้รับการรักษาทางการแพทย์อย่างเหมาะสม ทาง**การออสเตรเลีย**ยังคงกักตัวผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยโดยพลการอย่างไม่มีกำหนด ทั้งให้อยู่ในประเทศและในที่ควบคุมตัวนอกชายฝั่ง ผู้ขอลี้ภัยที่ถูกกักตัวใน**นิวซีแลนด์** ยังคงถูกปฏิบัติอย่างโหดร้าย แม้จะมีแนวโน้มในเชิงบวกเมื่อรัฐบาลประกาศให้มีการสอบสวนอย่างเป็นอิสระต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ขอลี้ภัยในสถานกักตัวทางอาญาด้วยเหตุผลจากการละเมิดกฎหมายเข้าเมืองเพียงอย่างเดียว

ในประเทศต่างๆ รวมทั้ง**มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และเวียดนาม** มาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ยังคงถูกใช้อย่างเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรมต่อแรงงานข้ามชาติ

สิทธิของผู้หญิงและเด็กผู้หญิง

สิทธิของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในภูมิภาคได้ตกด้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ ใน**อัฟกานิสถาน**ที่เคยมีความก้าวหน้ารวมทั้งการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของผู้หญิงในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา เกิดความตกด้อยเพียงชั่วข้ามคืน ผู้หญิงถูกกีดกันจากการเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลชุดใหม่ของตาลีบัน และถูกขัดขวางไม่ให้ทำงานในหลายภาคส่วน มีการจำกัดอย่างรุนแรงไม่ให้เด็กผู้หญิงเข้าศึกษา และผู้หญิงที่เป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้สื่อข่าว ผู้พิพากษา และอัยการ ตกเป็นเป้าการข่มขู่และคุกคาม การชุมนุมเพื่อสนับสนุนสิทธิของผู้หญิงถูกปราบปรามอย่างรุนแรงจากกลุ่มตาลีบัน

ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงอื่นเนื่องจากเพศสภาพ กลายเป็นปรากฏการณ์ประจำถิ่นในหลายประเทศของภูมิภาคนี้ และมีสภาพเลวร้ายลงท่ามกลาง

การดำเนินงานของรัฐเพื่อรับมือกับโรคโควิด-19 มีรายงานว่าเกิดความรุนแรงอันเนื่องจากเพศสภาพมากขึ้น รวมทั้งใน**บังกลาเทศ พิจิ ปาปัวนิวกินี และ ศรีลังกา**

ข้อเรียกร้องให้มีความรับผิดชอบต่อนความรุนแรงที่กระทำต่อผู้หญิง และให้มีการคุ้มครองที่เข้มแข็งขึ้น แทนไม่ได้มีความก้าวหน้าเลย รัฐบาล**จีน**ทำการรณรงค์ใส่ร้ายป้ายสีผู้ลี้ภัยหญิง โดยพวกเธอเคยถูกควบคุมตัวในเขตซินเจียง และต่อมาได้ออกมาเปิดโปงความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในศูนย์ที่เรียกว่า “ศูนย์ให้การศึกษา รูปแบบใหม่” ใน**ปาकिสถาน** รัฐบาลได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว แต่มีรายงานว่าเพราะการต่อต้านของพรรคอนุรักษนิยม รัฐบาลจึงร้องขอให้หน่วยงานด้านศาสนาเข้ามาตรวจสอบกฎหมายฉบับนี้ก่อนประกาศใช้ ในเวลาเดียวกัน การไม่รับผิดชอบต่อการกระทำรุนแรงทางเพศและความรุนแรงอันเนื่องจากเพศสภาพในประเทศ ยังคงเกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่มีความคืบหน้าใน**เนปาล** เกี่ยวกับการปฏิรูปข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ซึ่งปฏิเสธไม่ให้ผู้หญิงได้รับสิทธิในการมีสัญชาติอย่างเท่าเทียม หรือการยกเลิกข้อบัญญัติเกี่ยวกับอายุความในคดีทางเพศที่จำกัดสิทธิอย่างยิ่ง

สิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

หลายประเทศในภูมิภาคนี้ ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงถูกประหัตประหารหรือต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ ทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ บางประเทศยังคงมีกฎหมายเอาผิดกับความสัมพันธ์ด้วยความยินยอมระหว่างเพศเดียวกัน มีการรณรงค์ต่อต้านผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในหลายประเทศ ใน**มาเลเซีย** มีการส่งบุคคลกว่า 1,700 คนไปเข้าค่ายบำบัดของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อเปลี่ยน “แนวทางการใช้ชีวิต” และ “อัตลักษณ์ทางเพศ” ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ทาง**การจีน**ยังคงปฏิบัติการใช้ “ชำระล้าง” บทบาทของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในอินเทอร์เน็ต มีคำสั่งห้ามไม่ให้ผู้ชายที่มีพฤติกรรมเหมือนผู้หญิงปรากฏตัวใน

รายการทีวี และมีการสั่งปิดบัญชีโซเชียลมีเดียของหน่วยงานของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ใน**อัฟกานิสถาน** กลุ่มตาลีบันประกาศอย่างชัดเจนว่าจะไม่เคารพต่อสิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

มีความก้าวหน้าเล็กน้อยในแง่การรับรองการสมรสของเพศเดียวกันใน**ไต้หวัน** แต่ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติอยู่

สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง

ผลประโยชน์ทางการค้าหรือเชิงพาณิชย์และความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้รุดคืบเข้าไปถึงพื้นที่ของจารีตและการดำรงชีพของชนเผ่าพื้นเมืองในภูมิภาคนี้มากขึ้น อย่างน้อยในหนึ่งประเทศ มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อลดความคุ้มครองชนเผ่าพื้นเมือง ใน**บังกลาเทศ** ชนพื้นเมืองต้องประสบกับความขาดแคลนทรัพยากรเนื่องจากปัญหาการตัดไม้และการกว้านซื้อเวนคืนที่ดินที่เพิ่มขึ้น ชนพื้นเมืองใน**ปาปัวนิวกินี** ชุมชนประท้วงประเด็นเรื่องผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของพวกเขาจากการทำเหมืองในทะเลลึกเพื่อขุดหาแร่ธาตุและโลหะ ชุมชนพื้นเมืองใน**มาเลเซีย** ได้ฟ้องคดีต่อรัฐบาลลงออร์ เพื่อขัดขวางแผนการไล่รื้อพวกเขาออกจากที่ดินเพื่อนำไปทำโครงการท่องเที่ยวใน**เนปาลและไทย** ชนเผ่าพื้นเมืองที่ถูกบังคับโยกย้ายในหลายปีที่ผ่านมา ไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางกลับไปยังที่อยู่อาศัยเดิม หรือไม่ได้รับการจัดสรรที่ดินหรือหนทางการดำรงชีพแบบอื่น

ใน**พิจิ** รัฐบาลเห็นชอบต่อการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายคุ้มครองที่ดินชนพื้นเมืองไอโทเค เพื่อยกเลิกข้อกำหนดที่จะต้องขอความยินยอม กรณีที่มีการจ้างงานและเช่าซื้อที่ดินที่เป็นของชนเผ่าพื้นเมือง ส่งผลให้เกิดการชุมนุมประท้วงและมีผู้ถูกจับกุมกว่า 10 คน ศาลใน**ไต้หวัน**ได้ดำเนินการบางส่วนเพื่อรับรองสิทธิของชนพื้นเมืองในที่ดินของตนและการล่าสัตว์ตามประเพณี แต่กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ได้ให้ความคุ้มครองอย่างเหมาะสม

ใน**กัมพูชา** ชนเผ่าพื้นเมืองและนักปกป้องป่าระดับรากหญ้า ถูกปิดกั้นไม่ให้เข้าถึงที่ดินตามจารีตประเพณี เพื่อกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ ในพื้นที่นี้และพื้นที่อื่นๆ การดำเนินงานเพื่อคุ้มครองที่ดินถูกตอบโต้ด้วยความรุนแรงและการจับกุม ใน**อินโดนีเซีย** ชนเผ่าพื้นเมืองในจังหวัดต่างๆ ในสุมาตราเหนือและรีเยา ถูกเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของบริษัทผลิตกระดาษเอกชน ทำร้ายอย่างรุนแรง ระหว่างที่พวกเขาพยายามหยุดการปลุกต้นยูคาลิปตัสในที่ดินของตน

ใน**ฟิลิปปินส์** ชนเผ่าพื้นเมืองและนักกิจกรรมเพื่อสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองถูกจับกุมและถูกสังหาร โดยคนร้ายไม่ทราบชื่อได้ยิงสังหาร จูลี คาตามิน หัวหน้าหมู่บ้านซึ่งทำหน้าที่เป็นพยานในคดีเกี่ยวกับการบุกรุกของตำรวจเมื่อเดือนธันวาคม 2563 ในตอนนั้นมีผู้นำชนเผ่ากูมันต็อกถูกจับกุม และมีบุคคลอื่นๆ ที่ถูกสังหารใน**อินเดีย** ผู้หญิงชาวดาลิตและอาทิเวสี (ชนเผ่าพื้นเมือง) ยังคงเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศโดยผู้ชายจากชนชั้นสูงในสังคม

อาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สามารถรวบรวมพยานหลักฐานที่หนักแน่นเพื่อพิสูจน์ว่า รัฐบาล**จีน**ได้ก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติ รวมทั้งการคุมขังหรือการจำกัดอิสรภาพทางกายอย่างรุนแรง การทรมานและการประหารชีวิตต่อกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมในซินเจียง แม้รัฐบาลจะอ้างว่าไม่ได้ทำเช่นนั้น แต่ก็ยังคงมีพฤติกรรมการควบคุมตัวบุคคลโดยพลการเป็นจำนวนมากต่อไป รวมทั้งการใช้ความรุนแรงและการข่มขู่เพื่อปราบปรามความเชื่อทางศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มุสลิมเตอร์กิก

คู่กรณีในความขัดแย้งใน**อัฟกานิสถาน** ต่างละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง รวมทั้งอาชญากรรมสงคราม โดยชาวฮাজারากตกเป็นเป้าหมาย ทั้งในช่วงที่กลุ่มตาลีบันปฏิบัติการเชิงรุกและเข้ายึดอำนาจในประเทศ กลุ่มตาลีบันได้

บังคับบุคคลให้สูญหายหรือสังหารนอกกระบวนการยุติธรรมต่ออดีตเจ้าหน้าที่กองทัพอิหร่านกว่า 100 คน และมีการประหารชีวิตทหารเชื้อสายฮাজারากานายที่ยอมมอบตัวที่เมืองดากุณดี กลุ่มตาลีบันได้ทำการสังหารหมู่หลายครั้งต่อพลเมืองชาวฮাজারารวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดกัซนิและจังหวัดโตกุนดี

ใน**เมียนมา** กองทัพต้องรับผิดชอบต่อการโจมตีอย่างไม่เลือกเป้าหมาย และการโจมตีที่มีเป้าหมายเป็นพลเรือน ทั้งยังปิดกั้นไม่ให้ประชากรผู้พลัดถิ่นเข้าถึงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ในเดือนธันวาคม เจ้าหน้าที่ด้านมนุษยธรรมสองคนจากองค์กร **Save the Children** เป็นส่วนหนึ่งของบุคคลที่ถูกกองทัพสังหารที่รัฐกะยาทางภาคตะวันออก

การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย

มีความก้าวหน้าอย่างจำกัดในการป้องกันการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศในภูมิภาคนี้ มีความพยายามทั้งใน**ปาเลสไตน์และไทย** ที่จะเอาผิดทางอาญากับการทรมาน อย่างไรก็ดี ร่างกฎหมายที่เสนอในประเทศไทยยังมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศอย่างเต็มที่ ใน**ศรีลังกา** ข้อกำหนดใหม่ที่ประกาศใช้ตามกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายมีแนวโน้มจะทำให้ผู้ถูกควบคุมตัวเสี่ยงจะถูกทรมานมากขึ้น

ยังคงมีรายงานถึงการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายในประเทศเหล่านี้และพื้นที่อื่นๆ ใน**เมียนมา** มีการบันทึกข้อมูลการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอย่างกว้างขวางต่อบุคคลที่ถูกควบคุมตัวเนื่องจากการต่อต้านการรัฐประหาร ในบางกรณีถึงขั้นเสียชีวิตทางการ**จีน**ยังคงใช้การทรมานกับผู้ที่ถูกควบคุมตัวในซินเจียงและพื้นที่อื่นๆ และดำเนินคดีกับบุคคลที่ออกมาเปิดโปงปฏิบัติการเช่นนี้ ใน**เนปาล** มีการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอย่างกว้างขวางระหว่างการควบคุมตัวบุคคลและช่วงระหว่างการรอ

พิจารณาคดี ทั้งนี้เพื่อบังคับให้ “*รับสารภาพ*” และเพื่อข่มขู่ผู้ถูกควบคุมตัว ที่ผ่านมายังไม่มีการตัดสินว่าบุคคลใดมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2560 ซึ่งเอาผิดทางอาญากับการปฏิบัติเช่นนี้ การเสียชีวิตระหว่างการควบคุมตัวหรือภายหลังได้รับการปล่อยตัวไม่นาน เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางใน**มาเลเซีย** ซึ่งชัดเจนว่าในบางกรณีเป็นผลมาจากการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอื่นๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการควบคุมตัว

การลอยนวลพันพิต

การลอยนวลพันพิตจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง และอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ ยังคงเป็นข้อกังวลอย่างมากในหลายประเทศ

ยังคงมีการปฏิเสธไม่ให้เหยื่อเข้าถึงความยุติธรรม รวมทั้งเหยื่อของอาชญากรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีการขัดแย้งกันด้วยอาวุธในอดีตของ**กัมพูชาและศรีลังกา** ในเนปาล กลไกความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่านยังไม่สามารถคลี่คลายความขัดแย้งได้แม้แต่กรณีเดียว ภายหลังความล้มเหลวซ้ำซากของรัฐบาลศรีลังกาที่จะส่งเสริมความยุติธรรมในประเทศ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติมีมติให้จัดตั้งกลไกเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับอาชญากรรมระหว่างประเทศ ซึ่งกระทำโดยคู่กรณีฝ่ายต่างๆ ในระหว่างที่เกิดความขัดแย้ง

เนื่องจากไม่มีความคืบหน้าในระดับประเทศ ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) จึงเดินทางสอบสวนคดีในสองประเทศ อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมามีการระงับการสอบสวนกรณี**ฟิลิปปินส์**ที่ถูกกล่าวหาว่าก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติในบริบทของ “**สงครามปราบปรามยาเสพติด**” เนื่องจากรัฐบาลฟิลิปปินส์ส่งคำร้องขอให้ชะลอการพิจารณาออกไป และศาลอยู่ระหว่างการพิจารณา ศาลอาญาระหว่างประเทศยังเริ่มการสอบสวนใน**อัฟกานิสถาน** โดยเน้นเฉพาะปฏิบัติการของกลุ่มตาลีบันและกลุ่มไอเอสในจังหวัดโคราซาน แต่กลับไม่สนใจอาชญากรรมสงครามที่เกิดขึ้นจาก

เจ้าหน้าที่กองทัพอัฟกานิสถานและกองทัพอิหร่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ข่าวกรอง ซึ่งอาจทำให้ศาลแห่งนี้เสี่ยงจะได้รับผลกระทบต่อชื่อเสียง และยังเป็นการตอกย้ำรากเหง้าของการลอยนวลพันพิต เมื่อปี 2563 ทาง**การออสเตรเลีย**ไม่ได้ดำเนินการอย่างใดต่อเจ้าหน้าที่ของกองกำลังพิเศษที่มีการเสนอให้รัฐบาลสอบสวน เนื่องจากอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมสงครามในอัฟกานิสถาน

การลอยนวลพันพิตยังคงเป็นเหตุผลการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งใน**อินเดีย** ซึ่งมีการบังคับบุคคลให้สูญหาย การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ใน**ปากีสถาน** มีการนำร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อเอาผิดกับการบังคับบุคคลให้สูญหาย เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา แต่เนื้อหาของกฎหมายยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันอาชญากรรมเช่นนี้ได้ ใน**บังกลาเทศ** รัฐบาลปฏิเสธความรับผิดชอบหรืออ้างว่าเจ้าหน้าที่ความมั่นคงของตนกระทำการเพื่อ “*ป้องกันตนเอง*” แทนที่จะสอบสวนตามข้อกล่าวหาว่ามีการกระทำให้บุคคลสูญหาย และการสังหารอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่กองทัพอินโดนีเซียยังคงทำการสังหารอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไปในปาปัวและปาปัวตะวันตก ส่วนใหญ่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

แม้จะมีพัฒนาการในเชิงบวกอยู่บ้าง แต่การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีแนวโน้มที่อ่อนแอลง ความถดถอยดังกล่าวเข้าสู่วิกฤตที่เป็นโศกนาฏกรรมใน**อัฟกานิสถานและเมียนมา** ไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจในภูมิภาคซึ่งมักเพิกเฉยต่อสิทธิมนุษยชน รัฐบาลประเทศต่างๆ ไม่ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ มีการเลือกปฏิบัติอย่างกว้างขวางต่อผู้หญิง เด็กผู้หญิงและกลุ่มชายขอบ อีกทั้งการลอยนวลพันพิตยังคงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

- รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องเคารพและสนับสนุนการใช้สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุม

โดยสงบ และการสมาคม ควรยกเลิกกฎหมาย
ที่จำกัดสิทธิเหล่านี้ รวมทั้งข้อกำหนดที่จำกัด
เสรีภาพสื่อ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการ
ทำงานขององค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ
และให้ยุติการจับกุม คမ်းบัง และควบคุมตัวโดย
พลการต่อผู้วิจารณ์รัฐบาล ต้องมีการเคารพและ
คุ้มครองการทำงานที่ชอบธรรมของนักปกป้อง
สิทธิมนุษยชน

- รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องเรียนรู้จากบทเรียน
ที่เป็นปัญหาท้าทายระหว่างการรับมือกับการ
ระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 และต้องแสดง
พันธกิจที่จะสนับสนุนงบประมาณในระดับสูงต่อ
ระบบสาธารณสุข และคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพ
- รัฐบาลประเทศต่างๆ ตลอดทั้งภูมิภาคต้องร่วมมือ
กันทำงานมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาค่าความถดถอยใน
สิทธิของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงท่ามกลางบริบท
ของการระบาดใหญ่ และแก้ปัญหาค่าความรุนแรง
ทางเพศและความรุนแรงอื่นเนื่องจากเพศสภาพ

ต้องมีการกดดันมากขึ้นเพื่อให้รัฐบาลตาสับ
ในอัฟกานิสถาน ยกเลิกมาตรการที่สร้างความ
ถดถอยต่อสิทธิของผู้หญิงและเด็กผู้หญิง

- รัฐบาลประเทศต่างๆ ทั่วโลกควรยุติการส่งกลับ
บุคคลใดๆ ไปยังอัฟกานิสถาน หรือเวียนมา
ไม่ว่าพวกเขาจะมีสถานะของการเข้าเมืองแบบใด
จนกว่าจะมีหลักประกันความคุ้มครองด้าน
สิทธิมนุษยชน ต้องยุติการกักตัวผู้ขอลี้ภัยด้วย
เหตุผลเกี่ยวกับสถานะของการเข้าเมืองเพียง
อย่างเดียว
- รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องเพิ่มความพยายาม
เพื่อแก้ปัญหาค่าความถดถอยพันพิດ โดยทำการ
สอบสวนอย่างรอบด้าน เป็นอิสระ ไม่ลำเอียง
มีประสิทธิภาพ และโปร่งใสต่ออาชญากรรมตาม
กฎหมายระหว่างประเทศ และนำตัวผู้กระทำผิด
มารับโทษ ควรมีการขยายความร่วมมืออย่าง
เต็มที่ให้ครอบคลุมกระบวนการยุติธรรมระหว่าง
ประเทศด้วย

ประเทศเมียนมา

ประมุขของรัฐ: **มยินต์ จ่วย (รับตำแหน่งหลังจากอูวิน มยินต์ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์)**

ประมุขของรัฐ: **มิน อ่อง หล่าย (ตั้งแต่เดือนสิงหาคม)**

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศเมียนมาเลวร้ายลงอย่างมาก ภายหลังจากการรัฐประหารเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ กองกำลังของรัฐได้สังหารประชาชนกว่า 1,000 คน ควบคุมตัวบุคคลอีกหลายพันคนที่ต่อต้านการยึดอำนาจของกองทัพ มีรายงานการทรมานผู้ถูกควบคุมตัวอย่างกว้างขวาง เกิดการขัดแย้งด้วยอาวุธในประเทศ รวมทั้งการโจมตีอย่างไม่เลือกเป้าหมาย กองทัพได้โจมตีพลเรือนและทรัพย์สินของพลเรือน ส่งผลให้พลเรือนหลายหมื่นคนต้องพลัดถิ่น ปัจจุบันยังมีผู้พลัดถิ่นอีกจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากความขัดแย้งหรือความรุนแรง ผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการขัดแย้งกันด้วยอาวุธในประเทศ การเข้าไม่ถึงบริการขั้นพื้นฐาน และในบางพื้นที่ กองทัพได้ปิดกั้นการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศของกองทัพ มีการปฏิเสธไม่ให้เด็กมีสิทธิเข้าถึงการศึกษา และศาลทหารได้ตัดสินประหารชีวิตจำเลยหลายสิบคน โดยเป็นการพิจารณาคดีลับ

ข้อมูลพื้นฐาน

กองทัพทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 และได้จับกุม**อองซาน ซูจี** ซึ่งเป็นมุขมนตรีของรัฐ และอูวิน มยินต์ ซึ่งเป็นประธานาธิบดี รวมทั้งผู้นำระดับสูงคนอื่นๆ ซึ่งมาจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (NLD) กองทัพได้จัดตั้งสภาบริหารแห่งรัฐ (SAC) เพื่อปกครองประเทศ ภายใต้อำนาจนำของพลเอกมิน อ่อง หล่าย ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อมีการจัดตั้งให้มียกทบกานี้ขึ้นมาใหม่อีกครั้งในเดือนสิงหาคม

ภายหลังจากการยึดอำนาจของกองทัพ ประชาชนหลายพันคนทั่วประเทศเข้าร่วมการชุมนุมประท้วง ทั้งนี้พนักงานของรัฐและเอกชนยังได้เข้าร่วมขบวนการพลเมืองดื้อแพ่ง (Civil Disobedience) ด้วย

คณะกรรมการผู้แทนสมัชชาแห่งสหภาพ (Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw - CRPH) ซึ่งเป็นกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีแกนนำเป็น

สมาชิกพรรค NLD ของเมียนมา ได้ก่อตั้งรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ โดยมีดูวา ลาซี ลา ทำหน้าที่รักษาการประธานาธิบดีแทน อูวิน มยินต์ ที่ถูกจำคุก รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติยังประกอบด้วยตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย และกลุ่มคนที่กองทัพประกาศว่าเป็นกลุ่มก่อการร้าย

วันที่ 5 พฤษภาคม รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติประกาศจัดตั้งกองกำลังปกป้องประชาชน (PDF) เพื่อต่อต้าน**“ความรุนแรงที่กระทำต่อประชาชน และปฏิบัติการเชิงรุกของ SAC”** ในวันที่ 7 กันยายน รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติประกาศ**“สงครามปกป้องประชาชน”** ซึ่งเป็นเหตุให้ความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นทั่วเมียนมา การสู้รบระหว่างกองกำลังของรัฐบาลทหารกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน

การปราบปรามผู้เห็นต่าง

รัฐบาลทหารใช้ความรุนแรงปราบปรามผู้ที่ต่อต้านการก่อรัฐประหารที่เกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ มีการใช้กระสุนยาง แก๊สน้ำตา เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง กระสุนจริง และมีการใช้ความรุนแรงถึงชีวิตอย่างกว้างขวางต่อผู้ชุมนุม ตามข้อมูลขององค์การภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ อาทิ **สมาคมเพื่อการช่วยเหลือนักโทษการเมือง (พม่า) (AAPP)** จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม กองกำลังของรัฐบาลทหารได้สังหารบุคคลอย่างน้อย 1,384 คน รวมถึงเด็ก 91 คนและจับกุมบุคคลจำนวน 11,289 คน

มีผู้ถูกสังหารรวมทั้งผู้ชุมนุมและผู้ที่อยู่บริเวณพื้นที่ชุมนุม ซึ่งในวันที่ 10 มีนาคม หลังจากตรวจสอบคลิปวิดีโอกว่า 50 ชิ้น ที่ถ่ายขณะมีการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สรุปได้ว่า กองทัพได้ใช้ยุทธวิธีที่รุนแรงถึงชีวิต และใช้อาวุธสำหรับการทำสงครามกับผู้ชุมนุมอย่างสงบในเมืองและอำเภอต่างๆ ทั่วประเทศⁱ อย่างเช่น วันที่ 2 พฤษภาคม มีรายงานว่ากองกำลังของรัฐได้โยนระเบิดเข้าใส่กลุ่มผู้ชุมนุมทางตอนเหนือของรัฐฉะฉิน ยังมีทหารซึ่งเป็นประจักษ์พยานในการใช้กระสุนจริงยิงเข้าไปในพื้นที่เขตเมืองหลายครั้งอย่างไม่เลือกเป้าหมาย

แพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหลายพันคนเข้าร่วมการชุมนุม และปฏิเสธที่จะทำงานภายใต้รัฐบาลทหาร แม้ว่าหลายคนจะให้การรักษายาบาลกับผู้ชุมนุมที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้ป่วยโรคโควิด-19 และผู้ป่วยโรคอื่นๆ ที่อยู่ด้านนอกโรงพยาบาลรัฐ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างน้อย 12 คนได้ถูกสังหารและอีก 86 คนยังคงถูกควบคุมตัว

รัฐบาลทหารยังโจมตีนักสหภาพแรงงาน คนงานและข้าราชการที่เข้าร่วมการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ฟื้นฟูประชาธิปไตย มีการข่มขู่และคุกคามเพื่อให้

ⁱ “เมียนมา: มีการเคลื่อนย้ายอาวุธและตึกร้างอย่างกว้างขวางในระหว่างที่มี ‘การสังหารเพื่อปราบปรามการชุมนุมทั่วประเทศ’”, 11 มีนาคม

คนงานกลับไปทำงาน มีการจับกุมและสังหารแกนนำสหภาพแรงงานและคนงาน

สิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการสมาคม

รัฐบาลทหารประกาศแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเอาผิดทางอาญากับการพยายามวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ทั้งนี้รวมถึงการเพิ่มเติมเนื้อหาตามมาตรา 505(a) เพื่อเอาผิดทางอาญากับความเห็นซึ่ง “ก่อให้เกิดความหวาดกลัว” และเผยแพร่ “ข่าวเท็จ” รวมทั้งการเอาผิดทางอาญากับบุคคลซึ่ง “กระทำการหรือยุยง ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้เกิดการกระทำความผิดทางอาญาต่อพนักงานของรัฐบาล” จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ศาลได้พิพากษาให้บุคคล 189 คนมีความผิดตามมาตรา 505(a) จากข้อมูลของ AAPP มีบุคคลอย่างน้อยอีก 1,143 คนที่ถูกควบคุมตัวระหว่างพิจารณาคดี และมีการออกหมายจับบุคคล 1,545 คน รวมทั้งหมายจับตามมาตรา 505(a) ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี

มีการเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่ออนุญาตให้มีการตรวจค้น ยึด จับกุม ฝากรังหรือสอดแนม และดักฟังการสื่อสาร โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายศาล

รัฐบาลทหารยังสั่งปิดกั้นอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศเป็นครั้งคราว และปิดกั้นเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกในพื้นที่ที่มีปฏิบัติการทางทหาร อย่างเช่น เมืองพะกัณ ในรัฐฉะฉิน รัฐฉินและเขตสะกาย มะก่วย และมัดตะเลย์ มีการระงับการบริการอินเทอร์เน็ตและไวไฟ และในบางกรณี มีการตัดสัญญาณโทรศัพท์มือถือด้วย ทั้งหมดเป็นการปิดกั้นการสื่อสารอย่างรุนแรง รวมทั้งการสื่อสารเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยกองกำลังของรัฐ และผลกระทบด้านลบต่อการดำเนินงานด้านมนุษยธรรม

รัฐบาลทหารได้สั่งปิดสำนักข่าวอิสระอย่างน้อยห้าแห่ง และได้ยกเลิกใบอนุญาตสื่อแปดองค์กร มีผู้สื่อข่าว

อย่างน้อย 98 คนที่ถูกจับกุมหลังการกำเริบประหาร รวมถึงนักข่าวต่างชาติจำนวนสามราย ซึ่ง โก โซ นาย เป็นหนึ่งในนักข่าวที่เสียชีวิตระหว่างการควบคุมตัว

จนถึงสิ้นปี ผู้สื่อข่าวอย่างน้อย 46 คนและผู้ที่ทำงานด้านสื่ออื่นๆ ยังคงถูกควบคุมตัว ทั้งนี้รวมถึง 13 คนที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและถูกจำคุก

ช่วงต้นเดือนธันวาคม ศาลพิพากษาจำคุกของ **ซอ จู** เป็นเวลาสี่ปี และต่อมาได้ลดโทษเหลือสองปี ในข้อหาที่อ้างขึ้นเกี่ยวกับการยุยงให้เกิดความเห็นต่างและการละเมิดข้อกำหนดเพื่อรับมือกับโรคโควิด-19 แต่มีการชะลอการอ่านคำพิพากษาในคดีอื่นๆ ต่อของซอ จูออกไปⁱⁱ

การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย

จากข้อมูลของ AAPP มีผู้ถูกจับกุมอย่างน้อย 8,338 คน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ซึ่งยังคงถูกควบคุมตัวอยู่จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม โดยเป็นเด็ก 196 คน นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวแล้ว ผู้ถูกควบคุมตัวยังรวมถึงสมาชิกพรรค NLD และญาติ ผู้ชุมนุมโดยสงบ สมาชิกขบวนการต่อสู้ของมวลชน และนักกิจกรรมคนอื่น รวมทั้งผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชุมนุม ญาติซึ่งสามารถเข้าเยี่ยมคนที่ถูกควบคุมตัวให้ข้อมูลว่า ได้พบเห็นร่องรอยการบาดเจ็บตามร่างกาย และร่องรอยของการทรมานหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย องค์การสหประชาชาติได้บันทึกข้อมูลการทรมานอย่างกว้างขวางของกองกำลังของรัฐที่กระทำต่อผู้ถูกควบคุมตัว ในบางกรณีส่งผลให้เสียชีวิต

องค์การสหประชาชาติและหน่วยงานอื่นๆ ยังได้บันทึกข้อมูลการใช้ความรุนแรงทางเพศและการข่มขู่ใช้ความรุนแรงทางเพศโดยกองกำลังของรัฐ ที่กระทำต่อผู้หญิง เด็กผู้หญิง และในบางกรณีเป็นการกระทำต่อผู้ชายที่ถูกจับกุมจากการชุมนุม รวมทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างการสอบปากคำ มีรายงานว่า ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งถูกควบคุมตัวเนื่องจากเข้าร่วม

ⁱⁱ “เมียนมา: การทำลายเสรีภาพอย่างรุนแรงขณะที่มีการกำหนดโทษของซอ จู”, 6 ธันวาคม

การชุมนุม โดยส่วนใหญ่มักมีการโบกธงสีธง ได้ตกเป็นเหยื่อการทรมานรวมทั้งความรุนแรงทางเพศด้วยเช่นกัน

การโจมตีพลเรือน

กองทัพใช้ยุทธศาสตร์ “**สี่ตัด**” เพื่อตัดการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น โดยมีจุดประสงค์เพื่อขัดขวางการสนับสนุนต่อองค์กรชาติพันธุ์ติดอาวุธและกองกำลังป้องกันประชาชน เพื่อไม่ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน อาหาร ข้าราชการ และการรับคนเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งส่งผลกระทบต่อพลเรือน กองทัพได้โจมตีทางอากาศ ทั้งระเบิดและจุดไฟเผาในเมืองและในหมู่บ้านในรัฐของกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งรัฐกะยาห์ กะซิน คะฉิ่น และจิน และเขตสะกาย มะก่วยและตะนาวศรี ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมามีรายงานว่า จนถึงเดือนกันยายน มีผู้พลัดถิ่นจำนวน 200,000 คนเนื่องจากพยายามหลบหนีการโจมตีของกองทัพ

ในเดือนพฤษภาคม หลังการโจมตีของกองกำลังพิทักษ์ดินแดนจีน (Chinland Defence Force - CDF) ที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ภายใต้กองกำลังป้องกันประชาชน กองทัพได้ส่งกำลังเข้าปิดล้อมเมืองมินตัตในรัฐจีน โดยเป็นการระดมยิงปืนใหญ่และตัดขาดการบริการที่จำเป็น ตามข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ ชาวบ้านประมาณ 15 คน รวมทั้งผู้หญิงตั้งครรภ์ ถูกกองทัพบังคับให้เป็นโผล่มนุษย์ ส่วนคนอื่นถูกทอดทิ้งไม่ให้มีน้ำหรือไฟฟ้าใช้ ในขณะที่การปะทะกันระหว่างกองทัพกับกองกำลังพิทักษ์ดินแดนจีนเริ่มรุนแรงขึ้นในเดือนตุลาคม ยังมีรายงานการโจมตีด้วยการจุดไฟเผาของกองทัพ เฉพาะในเมืองกานตะลานแห่งเดียว มีรายงานการเผาทำลายบ้านเรือนอย่างน้อย 160 หลัง และโบสถ์สี่หลังในช่วงปลายเดือนตุลาคม

ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน กองทัพได้โจมตีชาวบ้านในรัฐกะยาห์ และตอนใต้ของรัฐฉาน เพื่อตอบโต้การโจมตีของกองกำลังป้องกันชนชาติคะเรนนี่ ซึ่งเป็นกองกำลังร่วมระหว่างกองกำลังป้องกันประชาชนและองค์กรชาติพันธุ์ติดอาวุธ ซึ่งได้

โจมตีฐานทัพของตำรวจและทหารในเขตเดโมโซและ
ลอยก้อในรัฐกะยาห์ และเขตเมืองเปกอนทางตอนใต้
ของรัฐฉาน มีรายงานว่าพลเรือนถูกสังหารอย่างน้อย
55 คน และโบสถ์ถูกทำลายในระหว่างการโจมตีอย่าง
ต่อเนื่องของทหารในพื้นที่

ในเดือนธันวาคม มีรายงานว่า กองทัพสังหารพลเรือน
อย่างน้อย 35 คนในพื้นที่ทางตะวันออกของรัฐกะยาห์
รวมถึงเด็กสี่คนและเจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์สองคน
จาก**องค์กร Save the Children** ส่งผลให้มีเสียง
ประณามจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
และมีเสียงเรียกร้องอีกครั้งให้จัดทำข้อตกลงยุติ
การส่งอาวุธระดับโลกให้กับรัฐบาลทหารของเมียนมา

มีรายงานว่าทหารของกองทัพเมียนมาได้ข่มขืนและใช้
ความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในพื้นที่
ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง ตามรายงานของ
สื่อมวลชนในเดือนพฤศจิกายน ทหารได้รุมโทรม
ผู้หญิงคนหนึ่งต่อหน้าสามีของเธอ ระหว่างที่บุก
เข้าไปในหมู่บ้านอาคลุย ใกล้กับเมืองเทดิมในรัฐฉาน
มีรายงานว่า น้องสาวที่ตั้งครรภ์ของเหยื่อซึ่งอาศัย
อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ได้ถูกข่มขืนเช่นกัน จากข้อมูล
แหล่งเดียวกัน ทหารยังได้ข่มขืนผู้หญิงอายุ 62 ปีใน
เมืองกุดโก ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของรัฐฉาน

สิทธิของผู้พลัดถิ่นในประเทศ

ณ วันที่ 9 ธันวาคม มีการโจมตีอย่างไม่เลือกเป้าหมาย
และการโจมตีโดยมีเป้าหมายเป็นพลเรือนและทรัพย์สิน
ของพลเรือน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกองทัพ และเกิดขึ้น
ระหว่างการสู้รบของกองทัพ องค์กรชาติพันธุ์
ติดอาวุธ และกองกำลังป้องกันประชาชน ซึ่งส่งผลให้
มีผู้พลัดถิ่นกว่า 284,700 คนรวมทั้งเด็กกว่า 76,000
คน

ก่อนหน้าการยึดอำนาจของกองทัพ มีผู้พลัดถิ่น
ในประเทศอยู่แล้วประมาณ 336,000 คน รวมถึง
ผู้ที่อาศัยอยู่ในที่พักพิงในรัฐฉาน ทางตอนเหนือของ
รัฐฉาน รวมถึงบางส่วนทางตะวันออกเฉียงใต้จำนวน
130,000 คน และกว่า 90,000 คนในรัฐยะไข่และรัฐฉิน

โดยเป็นผู้พลัดถิ่นจากการสู้รบระหว่างกองทัพอาระกัน
กับกองทัพของรัฐบาล ก่อนที่ความขัดแย้งของ
พวกเขาจะยุติลงในเดือนพฤศจิกายน 2563 มีข้อกังวล
เกี่ยวกับการเข้าถึงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
ตามที่พิกพิงชั่วคราวจำนวนมากที่พวกเขาอาศัยอยู่

ชาวมุสลิมโรฮิงญาอย่างน้อย 126,000 คนยังคงถูก
กักตัวในที่พิกพิงในรัฐยะไข่ นับตั้งแต่เกิดความรุนแรง
ขึ้นเมื่อปี 2555 และภายหลังรัฐประหาร หน่วยงาน
ในท้องถิ่นได้นำประกาศเดิมกลับมาใช้ ซึ่งยิ่งเพิ่มการ
จำกัดเสรีภาพในการเดินทางของชุมชนชาวโรฮิงญา
ที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ ชุมชนเหล่านี้
ยังคงประสบปัญหาถูกจำกัดการเข้าถึงบริการขั้น
พื้นฐานต่างๆ รวมทั้งการดูแลสุขภาพและการศึกษา
สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมาที่เลวร้ายลง
อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความล้มเหลวในการจัดเตรียม
สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการส่งตัวกลับโดยสมัครใจ
ของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในบังกลาเทศ หลังจาก
ที่หลบหนีความทารุณในรัฐยะไข่เมื่อปี 2559 และ 2560

การปฏิเสธรการเข้าถึงความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม

รัฐบาลทหารจำกัดการเข้าถึงความช่วยเหลือด้าน
มนุษยธรรมของผู้พลัดถิ่นในประเทศในรัฐกะยาห์
รัฐฉิน และรัฐฉาน มีรายงานการปิดกั้นถนนและ
รถยนต์ส่งความช่วยเหลือ ซึ่งถูกทหารบังคับให้
เดินทางกลับ ในเดือนมิถุนายน กองทัพได้ทำลาย
รถพยาบาลและเพาซิงจางที่เก็บข้าวและเวชภัณฑ์
ที่มีแผนจะนำไปช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นในเขตเมืองเปกอน
รัฐฉานⁱⁱⁱ ในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งรัฐคะฉิ่นและรัฐยะไข่
รัฐบาลทหารได้เพิ่มเงื่อนไขที่หน่วยงานด้านบรรเทา
ทุกข์ต้องปฏิบัติตาม ในการขออนุญาตเดินทางเข้ามา
ในพื้นที่ ทำให้เกิดความล่าช้าอย่างมากต่อการจัดส่ง
ความช่วยเหลือไปยังกลุ่มเปราะบาง

ⁱⁱⁱ “เมียนมา: หลังรัฐประหาร กองทัพเมียนมาปิดกั้นอย่าง
รุนแรงต่อการเข้าถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของ
ประชาชน”, 17 ธันวาคม

การปฏิบัติมิชอบของกลุ่มติดอาวุธ

ในเดือนกรกฎาคมและเดือนกันยายน ได้เกิดการสู้รบระหว่างสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน กองทัพรัฐฉานเหนือ และกองกำลังปลดปล่อยแห่งชาติดาระอั้ง ซึ่งต่างเป็นองค์กรชาติพันธุ์ติดอาวุธสามแห่งในรัฐฉาน มีรายงานว่ากลุ่มเหล่านี้ได้ลักพาตัวชาวบ้านและบังคับใช้แรงงานพวกเขา

สิทธิด้านสุขภาพ

ระบบสุขภาพล่มสลายอย่างสิ้นเชิงภายหลังการยึดอำนาจของกองทัพ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้เข้าร่วมขบวนการพลเมืองดื้อแพ่ง และเป็นผลจากการระบาดของโรคโควิด-19 รอบที่สามในประเทศ เจ้าหน้าที่ต้องให้บริการรักษาพยาบาลแบบปิดล้อม รวมทั้งการรักษาผู้ชุมนุมที่ได้รับบาดเจ็บ อีกทั้งพวกเขายังถูกทำร้ายและถูกจับกุมโดยกองกำลังของรัฐ ตามข้อมูลของ**องค์การอนามัยโลก** มีการโจมตีสถานพยาบาลและเจ้าหน้าที่กว่า 286 ครั้งในปีนี้ คิดเป็นสัดส่วนหนึ่งในสามของการโจมตีสถานพยาบาลทั่วโลก การโจมตีส่วนใหญ่เป็นผลงานของกองทัพ แม้ว่าจะมีรายงานการโจมตีด้วยระเบิดของคนร้ายไม่ทราบฝ่ายต่อโรงพยาบาลทหารเช่นกัน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่อย่างน้อย 26 คนถูกสังหาร และ 64 คนได้รับบาดเจ็บในปี

รัฐบาลทหารยังคงขัดขวางมาตรการรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีการสั่งยึดอุปกรณ์เพื่อการป้องกันตนเอง และออกซิเจนที่มีอยู่อย่างจำกัดมากในรัฐฉิน รัฐคะฉิ่น และเมืองย่างกุ้ง เพื่อนำไปใช้ในกองทัพแทน ในเดือนกรกฎาคม มีรายงานว่ากองกำลังของรัฐได้ยิงปืนเพื่อสลายกลุ่มคนที่รอเข้าคิวรับถังออกซิเจนในเมืองย่างกุ้ง

ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงประสบปัญหาในการเข้าถึงการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีการขัดแย้งกันด้วยอาวุธ มีรายงานว่าผู้หญิงพลัดถิ่นต้องคลอดบุตรโดยไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ขั้นพื้นฐานได้

จากรายงานหลายกรณีในรัฐกะยาห์และรัฐฉาน มีการก่อกวนของครอบครัวที่พลัดถิ่นหลายคนต้องเสียชีวิต เนื่องจากไม่ได้รับการรักษาพยาบาลและมีที่พักพิงอย่างเหมาะสม

สิทธิด้านการศึกษา

เด็กและเยาวชนเกือบ 12 ล้านคนไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบ โดยมีสาเหตุมาจากทั้งการสั่งปิดโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 การขัดแย้งกันด้วยอาวุธ และปฏิบัติการอื่นๆ ของรัฐบาลทหาร ครูซึ่งเข้าร่วมในขบวนการพลเมืองดื้อแพ่ง เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่ถูกจับกุม และมีครูอย่างน้อย 139 คนที่ถูกควบคุมตัวจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน มีกองกำลังไม่ทราบฝ่ายได้วางระเบิดและโจมตีโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่นๆ เฉพาะในเดือนพฤษภาคม มีรายงานการโจมตีเช่นนี้อีกอย่างน้อย 103 ครั้ง โดยกองทัพจะยึดพื้นที่ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยทั่วประเทศเมียนมา

โทษประหารชีวิต

ศาลทหารพิพากษาประหารชีวิตบุคคลหลายสิบคน รวมทั้งเยาวชนหลายคน โดยเป็นการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมและในหลายกรณีเป็นการพิจารณาคดีลับหลังจำเลย

ประเทศไทย

ราชอาณาจักรไทย

ประมุขของประเทศ: **สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร**

ประมุขของฝ่ายบริหาร: **พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา**

รัฐบาลได้เพิ่มความพยายามเพื่อจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ ดำรงไว้ใช้กำลังเกินกว่าเหตุต่อผู้ชุมนุม ทางการใช้กฎหมายโดยพลการในการคุกคามและควบคุมตัวผู้ชุมนุมที่เรียกร้องประชาธิปไตยและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ร่างกฎหมายว่าด้วยการทรมานและการบังคับให้สูญหายที่เสนอเข้าสู่รัฐสภาเพื่อพิจารณา ยังมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยในด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทางการได้เพิ่มการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ และดำเนินคดีอาญากับบุคคลอย่างน้อย 100 คน ในข้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งในจำนวนดังกล่าวมีเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีด้วย

ข้อมูลพื้นฐาน

การชุมนุมที่มีนักศึกษาเป็นแกนนำมีความเข้มแข็งมากขึ้นและการชุมนุมก็เพิ่มจำนวนขึ้นตลอดปีที่ผ่านมา ทางการใช้มาตรการล็อกดาวน์ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อรับมือกับจำนวนของการติดเชื้อโควิด-19 ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลถูกตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการดำเนินการที่ล่าช้าในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่ประชาชน อีกทั้งเศรษฐกิจยังคงได้รับผลกระทบจากการประกาศมาตรการที่จำกัดอันเนื่องจากโรคโควิด-19

สิทธิในเสรีภาพการชุมนุม

แม้ทางการจะจำกัดการชุมนุมสาธารณะอย่างเข้มงวด โดยอ้างว่าเพื่อควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 แต่ในช่วงตลอดปีที่ผ่านมายังมีการชุมนุมเกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนต่างๆ ของประเทศจำนวน 1,545 ครั้ง ข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม มีทั้งเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ การยุบสภา การปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ และการปล่อยตัวแกนนำผู้ชุมนุมที่ถูกควบคุมตัว

โดยพลการ รวมถึงเรียกร้องให้รัฐบาลปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 ด้วย

ทางการดำเนินคดีในหลายข้อหาต่อแกนนำผู้ชุมนุมจากการละเมิดข้อจำกัดที่ห้ามการชุมนุม

ตำรวจปราบจลาจลใช้กำลังเกินขอบเขตระหว่างการชุมนุม มีการยิงกระสุนยางโดยไม่เลือกเป้าหมาย และการยิงแก๊สน้ำตาในระยะประชิดใส่ผู้ชุมนุม ผู้คนที่อยู่ในบริเวณโดยรอบ และสื่อมวลชน หลายคนระบุว่าถูกเจ้าหน้าที่เตะ ถูกตีด้วยไม้กระบอง และถูกรัดข้อมือด้วยสายพลาสติกอย่างแน่นหนาเป็นเวลาหลายชั่วโมง ทั้งในระหว่างการจับกุมและการควบคุมตัว ทางการมักไม่เปิดเผยสถานที่ควบคุมตัว อีกทั้งยังขัดขวางไม่ให้ติดต่อทนายความⁱ

ในเดือนสิงหาคม เจ้าหน้าที่มีการใช้กระสุนจริงยิงใส่ผู้ชุมนุมบริเวณหน้าสถานีตำรวจในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่ง

ⁱ ประเทศไทย: “หน้าแสบเหมือนโดนไฟไหม้”: การใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายของตำรวจไทยระหว่างการชุมนุมโดยสงบ (ASA 39/4356/2564), 2 กรกฎาคม

เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ทั้งนี้ แม้ตำรวจปฏิเสธว่าไม่ได้ใช้กระสุนจริง แต่เยาวชนชายอายุ 15 ปีกลับถูกยิงบริเวณลำคอ จนร่างกายเป็นอัมพาตและต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นเวลาสามเดือนก่อนจะเสียชีวิต เยาวชนชายอีกสองคนอายุ 14 และ 16 ปีได้รับบาดเจ็บจากกระสุนปืนเช่นกันⁱⁱ

ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน มีเยาวชนอย่างน้อย 270 คน ถูกดำเนินคดีอันเนื่องจากการเข้าร่วมการชุมนุม รวมทั้งเยาวชนชายอายุ 12 ปี เยาวชนบางรายยังถูกดำเนินคดีในข้อหาหมิ่นประมาท พระมหากษัตริย์ มาตราอื่นๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พ.ร.ก.ฉุกเฉิน) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันโรคโควิด-19

สิทธิในเสรีภาพการสมาคม

ในเดือนธันวาคม รัฐบาลเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ.... ซึ่งกลุ่มภาคประชาสังคมวิจารณ์ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ มีข้อห้ามหลายประการต่อการดำเนินงานขององค์กรภาคประชาสังคมหรือเอ็นจีโอ เนื้อหาที่มีความกว้างขวางเกินไปและอาจครอบคลุมถึงการสั่งห้ามการดำเนินงานที่ชอบธรรมและกิจกรรมที่ควรได้รับการคุ้มครอง หากร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบและผ่านมติคณะรัฐมนตรี องค์กรภาคประชาสังคมอาจถูกบังคับให้ต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดที่ให้อำนาจอย่างกว้างขวางและเกินขอบเขตแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ อีกทั้งทางการยังสามารถใช้อำนาจควบคุมแหล่งทุนที่กลุ่มเหล่านี้ได้รับมาจากต่างประเทศ ส่วนมาตราอื่นๆ ที่ยังเป็นข้อกังวล ครอบคลุมถึงค่าปรับและบทลงโทษที่รุนแรงต่อองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดความหวาดกลัวไม่กล้าที่จะรวมตัวเป็นองค์กร

ii “ประเทศไทย: ต้องสอบสวนอย่างเร่งด่วนหลังมีการใช้กระสุนจริงยิงใส่ผู้ชุมนุมที่เป็นเยาวชน”, 18 สิงหาคม

สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก

ทางการยังคงใช้กฎหมายรวมทั้ง พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 116 ว่าด้วยความผิดฐานยุยงปลุกปั่น และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 ว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ (พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์) และกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลและการดูหมิ่นศาล เพื่อจำกัดสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกอย่างไม่เป็นธรรม ในช่วงปีที่ผ่านมา มีการดำเนินคดีทั้งทางอาญาและทางแพ่งต่อบุคคลอย่างน้อย 1,460 คน รวมทั้งนักเรียนและนักศึกษา เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นที่ถูกมองว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐบาล แกนนำการชุมนุมอย่าง **ปรีชัฐ ชิวรักษ์ อานนท์ นักรา ปณิสยา สิทธิจิรวัฒนกุล และภาณุพงศ์ จาดนอก** รวมทั้งบุคคลอื่นๆ อีกมาก อาจต้องเผชิญกับโทษจำคุกตลอดชีวิตหากศาลเห็นว่ามีความผิด ทางการยังคงควบคุมตัวโดยพลการและปฏิเสธการประกันตัวของผู้วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

ในเดือนกรกฎาคม นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชาประกาศใช้ข้อกำหนด ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี สำหรับการเผยแพร่ “ข่าวอันเป็นเท็จ” ที่ “ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวและกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ” อย่างไรก็ดี ในเดือนสิงหาคม ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ระงับการใช้ข้อกำหนดดังกล่าว ซึ่งอนุญาตให้มีการเซ็นเซอร์ทางอินเทอร์เน็ตและการสั่งพักการปฏิบัติงานขององค์กรสื่อ โดยเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิเกินขอบเขต

ทางการผู้ที่ดำเนินคดีต่อเพชบึกและพลัดพอร์ม รายอื่นๆ เพื่อบังคับให้พวกเขายอมจำกัดเนื้อหาที่ถูกมองว่าเป็นการดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ ทางการยังปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ Change.org หลังมีผู้จัดทำ การรณรงค์และมีผู้ลงชื่อกว่า 130,000 คน เพื่อเรียกร้องให้มีการประกาศให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ เป็นบุคคลห้ามเข้าเมืองเยอรมนี

หลังระงับไปสองปี ทางทหารได้เริ่มใช้กฎหมายหมิ่น-ประมาทพระมหากษัตริย์อีกครั้ง ในระหว่างเดือนมกราคมและเดือนพฤศจิกายน มีบุคคลอย่างน้อย 116 คนรวมทั้งเยาวชนอย่างน้อยสามคน ถูกดำเนินคดีในข้อหาหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์ โดยในจำนวนนี้มี “อัญชัญ” อดีตข้าราชการซึ่งถูกศาลสั่งจำคุก 87 ปี จากการแชร์คลิปเสียงในโซเชียลมีเดีย ศาลลดโทษลงกึ่งหนึ่งเนื่องจากจำเลยรับสารภาพ ในเดือนมีนาคม ตำรวจมีการจับกุมและดำเนินคดี กับเยาวชนหญิงสองคนอายุ 14 และ 15 ปี จากการเผาพระบรมฉายาลักษณ์

ในเดือนกรกฎาคม มีผู้ถูกสั่งปรับห้าคนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย หลังเข้าร่วมเป็นวิทยากรเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับชะตากรรมของนักกิจกรรมไทย ซึ่งถูกลักพาตัวในประเทศเพื่อนบ้านตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 วิทยากรต่างแสดงความกังวลเนื่องจากไม่มีการสอบสวนอย่างต่อเนื่องต่อกรณีการบังคับบุคคลให้สูญหายที่เกิดขึ้นกับวันเฉลิม สัตย์ศักดิ์สิทธิ์ นักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน 2563 ระหว่างที่เขาอยู่ในประเทศกัมพูชา รวมทั้งการที่ทางการไทยไม่สามารถระบุที่อยู่ของนักกิจกรรมที่ลี้ภัยอีกจำนวนแปดคน ซึ่งยังคงเป็นผู้สูญหายต่อไป

การทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย

ในเดือนสิงหาคม จีระพงศ์ สนพัฒน์ เสียชีวิตภายในสถานตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์จากการถูกทรมาน หลักฐานที่เป็นภาพวิดีโอแสดงภาพตำรวจขณะใช้ถุงพลาสติกสีดำคลุมศีรษะเพื่อให้ขาดอากาศหายใจจนเขาแน่นิ่งและเสียชีวิตในที่สุด

การบังคับบุคคลให้สูญหาย

ในเดือนกันยายน เป็นครั้งแรกที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายที่เอาผิดทางอาญากับทั้งการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายนี้ไม่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ

และไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมถึงความครอบคลุมของ “บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งดำเนินการโดยได้รับการสั่งการ การสนับสนุน หรือโดยความรู้เห็นเป็นใจของรัฐ” ในฐานะเป็นผู้ก่อให้เกิดการบังคับบุคคลให้สูญหาย การกำหนดโทษต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับใช้กฎหมายที่อาจมีลักษณะเป็นการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี และข้อบกพร่องด้วยสภาพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของอาชญากรรมเช่นนี้

สิทธิของผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัยและผู้อพยพ

ภายหลังการทำรัฐประหารเดือนกุมภาพันธ์ในเมียนมา ผู้สื่อข่าวสามคนที่หลบหนีมายังประเทศไทย ถูกทางการจับกุมในข้อหา ‘ลักลอบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย’ เจ้าหน้าที่บริเวณชายแดนไทย-เมียนมาได้ลักลอบนำชาวกะเหรี่ยงประมาณ 2,000 คน ให้กลับเข้าสู่ประเทศเมียนมา หลังจากพวกเขาหลบหนีการกักขังและทางอากาศของกองทัพเมียนมามายังประเทศไทย และในเดือนพฤศจิกายน ทางทหารไทยยังได้บังคับส่งกลับผู้ลี้ภัยไปยังประเทศกัมพูชาด้วย

สิทธิด้านสุขภาพ

ในเดือนเมษายน ประเทศไทยต้องเผชิญกับการระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกที่สาม ในขณะที่การดำเนินการฉีดวัคซีนของรัฐบาลเป็นไปอย่างล่าช้า และถือว่า เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่วิกฤตดังกล่าว รวมทั้งการแพร่ระบาดครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นตลอดทั้งปี ตามตัวเลขที่บันทึกโดยหน่วยงานรัฐบาล ระบุว่า มีผู้เสียชีวิตจากไวรัสนี้กว่า 20,000 คน และมีรายงาน ว่ามีผู้ติดเชื้อระหว่างอยู่ในเรือนจำประมาณ 87,000 คน ซึ่งเรือนจำมีความแออัดและขาดสุขอนามัยเป็นอย่างมาก ส่งผลให้มีผู้ต้องขังอย่างน้อย 185 คนที่เสียชีวิต

สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง

ในเดือนกุมภาพันธ์ ชาวกะเหรี่ยงได้ทำการชุมนุมบริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ เพื่อเรียกร้อง

สิทธิที่จะกลับไปยังที่ดินทำกินของบรรพชนที่บ้าน
บางกลอย-ใจแผ่นดิน ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ซึ่งพวกเขาเคยอยู่อาศัยมาหลายทศวรรษก่อนจะ
ถูกบังคับโยกย้ายเมื่อปี 2554 ในวันที่ 22 มีนาคม
มีชาวกะเหรี่ยงถูกจับกุมและควบคุมตัวในอุทยาน
แห่งชาติแก่งกระจาน ในข้อหาบุกรุก โดยตำรวจไม่
อนุญาตให้ทนายความของพวกเขาอยู่ร่วมรับฟัง
ระหว่างการซักถาม

สิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

ในเดือนกุมภาพันธ์ รัฐสภาแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา ส่งผลให้การทำแท้งถูกกฎหมาย
กรณีที่อายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ ทั้งยังมีการลดโทษ
จำคุกของผู้หญิงที่ยุติการตั้งครรภ์ภายหลังมีอายุ
ครรภ์ครบไตรมาสแรก โดยลดโทษจำคุกลงจากสามปี
เหลือโทษจำคุกหกเดือน แต่การทำแท้งหลังอายุครรภ์
เกิน 12 สัปดาห์ยังคงเป็นความผิดทางอาญา

ข้อเรียกร้องแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ต่อรัฐบาลไทย^[1]

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตลอดปี 2564 พบความก้าวหน้าในความพยายามพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลไทยขณะเดียวกันยังมีอีกหลายประเด็นที่รัฐบาลไทยต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ทางองค์กรมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยดังต่อไปนี้;

อำนาจและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

- ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 3/2558 และ ฉบับที่ 13/2559
- แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ประกาศและกฎอัยการศึกที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาว่าด้วยการควบคุมตัวโดยพิจารณาความเห็นทั่วไปที่ 35 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิที่จะมีอิสระภาพ
- ประกันว่ามาตรการกึ่งปวงที่นำมาใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการเล็งพันธกรณีด้านสิทธิต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับข้อกำหนดในแง่การให้ข้อมูล ความถูกต้องตามกฎหมาย ความจำเป็นและความได้สัดส่วน และกำหนดให้มีกลไกตรวจสอบที่เป็นอิสระเพื่อติดตามและรายงานข้อมูลมาตรการที่นำมาใช้
- แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประกันการให้อำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในหลักการปารีส

การปราบปรามผู้เห็นต่างและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- ยกเลิกการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงโดยทันทีและอย่างไม่มีเงื่อนไข ยุติการจับกุมหรือการควบคุมตัวโดยพลการต่อบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตนเอง โดยเฉพาะสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ
- กำหนดแนวปฏิบัติให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนตระหนักถึงหน้าที่ในการคุ้มครองและปฏิบัติให้เป็นผล โดยให้ความสำคัญอย่างเต็มที่กับความเห็นทั่วไปที่ 34 ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกและความเห็น ความเห็นทั่วไปที่ 37 ว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งประกันไม่ให้มีการควบคุมตัวบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตน
- สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศที่ปลอดภัยและส่งเสริมนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและบุคคลอื่นๆ รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อให้สามารถใช้สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม โดยไม่ถูกข่มขู่ คุกคามและดำเนินคดี โดยเฉพาะนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เคลื่อนไหวในประเด็นที่ดินและสิ่งแวดล้อม และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนชนเผ่าพื้นเมืองที่เป็นผู้หญิง

- แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ กฎหมายว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาล และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 116 238 และ 326

สิทธิในเสรีภาพการสมาคม

- ประกันว่าการรวมตัวและจัดตั้งเป็นสมาคมสามารถทำได้โดยไม่ต้องไม่ถูกควบคุมหรือถูกจำกัดตามที่ระบุไว้ในข้อที่ 22 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และเพื่อยืนยันพันธกรณีดังกล่าว รัฐบาลไทยต้องดองร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ.... และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฉบับที่... พ.ศ...
- ประกันว่าสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร สิทธิในการดำเนินงาน ต้องปราศจากการแทรกแซงที่ไม่เหมาะสมจากรัฐเพื่อความเป็นอิสระและควรมีประสิทธิภาพในการสมาคม และต้องยืนยันหลักความเสมอภาคและหลักการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนสามารถรวมตัวและจัดตั้งเป็นสมาคมได้

การทรมาน การปฏิบัติที่โหดร้าย และการบังคับบุคคลให้สูญหาย

- ประกาศใช้กฎหมายเพื่อเอาผิดทางอาญากับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาตามพันธกรณีของสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการสอบสวนโดยทันที รอบด้าน เป็นอิสระและเป็นผลต่อข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ดำเนินการสืบหาและเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ของนักกิจกรรม ทนายความ ตลอดจนบุคคลอื่นที่ถูกบังคับให้สูญหาย ซึ่งกระทำการโดยเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม
- ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ
- ขจัดอุปสรรคเชิงขั้นตอนใดๆ ที่ขัดขวางไม่ให้ผู้เสียหายจากการถูกละเมิดและการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม และได้รับการเยียวยาอย่างเป็นผลและประกันว่าจะไม่เกิดการละเมิดซ้ำอีก

สิทธิผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และผู้อพยพ

- เคารพต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่อนุญาตให้ผู้ขอลี้ภัยสามารถเข้าถึงกระบวนการขอลี้ภัย และสามารถติดต่อสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ได้ และรับรองว่าจะไม่มีการขับไล่ ส่งกลับ หรือบังคับให้เดินทางกลับไปยังประเทศหรือดินแดนต้นทาง ซึ่งผู้ลี้ภัยและผู้อพยพมีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงหากเดินทางกลับ โดยเฉพาะในเมียนมา
- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยปี 1951 และพิธีสารปี 1967 ของอนุสัญญาดังกล่าว

- บังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิสำเนาได้ พ.ศ. 2562 ให้เป็นไปตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และประกันว่าจะไม่มีการเอาผิดทางอาญา ควบคุมตัว หรือลงโทษบุคคลโดยพิจารณาเพียงวิธีเข้าเมืองของพวกเขา

สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง

- รัฐควรยกเลิกการสนับสนุนโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และควรส่งเสริมการทำกินอย่างมั่นคงให้แก่ชุมชนของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์

สิทธิด้านสุขภาพ

- เร่งดำเนินการมาตรการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในทุกระลอกอย่างเป็นระบบ พร้อมจัดสรรอุปกรณ์ป้องกันอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง จัดสรรให้มีการเข้าถึงการตรวจคัดกรองและการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและไม่เสียค่าใช้จ่าย
- รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการเยียวยาและดูแลขั้นพื้นฐานต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างเสมอภาค เท่าเทียม ทั่วหน้าและโดยไม่เลือกปฏิบัติ

สิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ ^[2]

- รัฐต้องทำให้ผู้ตั้งครรภ์ทุกคนสามารถเข้าถึงการทำแท้ง การดูแลหลังการทำแท้ง และข้อมูลเกี่ยวกับการทำแท้งที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ปราศจากอคติอย่างถ้วนหน้า และจำกัดอุปสรรคต่างๆ ต่อการทำแท้งไม่ว่าในด้านกฎหมาย นโยบาย การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือด้านอื่นๆ
- รัฐต้องไม่ลงโทษทางอาญาต่อการทำแท้ง หรือลงโทษด้วยวิธีอื่นๆ ต่อผู้หญิง เด็กผู้หญิง และผู้ตั้งครรภ์ เนื่องจากการพยายามเข้าถึงหรือผ่านการทำแท้ง รวมไปถึงผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ให้บริการในการทำแท้ง

โทษประหารชีวิต

- ประกาศพักใช้การประหารชีวิตในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการโดยทันที และให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต
- เสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อลดจำนวนฐานความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษถึงขั้นประหารชีวิต และออกกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต
- ประกันให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและการไต่สวนที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

การขัดแย้งกันด้วยอาวุธในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

- ดำเนินการสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ลำเอียงต่อการสังหารนอกกระบวนการกฎหมายในทุกกรณี โดยเฉพาะในส่วนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งให้นำตัวผู้ถูกกล่าวหา เข้ารับการไต่สวนตามกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐานสากล และไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต
- รับรองว่าผู้ที่ถูกควบคุมตัวตามสถานที่ต่างๆ และค่ายทหารสามารถเข้าถึงทนายความ ญาติพี่น้อง และได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม ตลอดจนอนุญาตให้หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระเข้าเยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวทุกแห่งได้

^[1] รวบรวมจากรายงาน แดลงการณื ใบแจ้งข่าว และปฏิบัติการด่วน ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

^[2] นโยบายเกี่ยวกับการทำแท้งของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, AI INDEX: POL30/2846/2020, วันที่ 28 กันยายน 2563

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แถลงการณ์

29 มีนาคม 2565

ผู้นำทางการเมืองและบริษัทยักษ์ใหญ่ เห็นผลกำไรและอำนาจของตนสำคัญกว่าประชาชน ไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่จะฟื้นฟูอย่างเป็นธรรมภายหลังการระบาดใหญ่

- แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเผยแพร่รายงานประจำปี 2564
- นอกจากคำมั่นสัญญาที่ว่างเปล่าว่าจะฟื้นฟูอย่างเป็นธรรมภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมที่ฝังรากลึก แต่ผู้นำโลกเหล่านี้กลับร่วมมือกับบริษัทยักษ์ใหญ่ มุ่งแสวงหาอำนาจและผลกำไร
- ประชาคมโลกเผชิญกับความล้มเหลวโดยสิ้นเชิงในการจัดการความขัดแย้งที่ขยายตัวจนทำให้เกิดความตึงเครียดยิ่งขึ้น
- แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล กล่าวว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในโลก คือ กลุ่มคนชายขอบ ทั้งประชาชนในแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา

ในการเปิดตัวรายงานประจำปี 2564 เพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนทั่วโลก แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล กล่าวว่า ในปี 2564 ประเทศร้ายวยได้ร่วมมือกับบริษัทยักษ์ใหญ่เพื่อหลอกลวงประชาชนด้วยคำมั่นสัญญาที่ว่างเปล่าและไม่จริงใจที่จะฟื้นฟูอย่างเป็นธรรมภายหลังการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการหักหลังครั้งใหญ่สุดในประวัติศาสตร์ของเรา

รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก ประจำปี 2564/2565 ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเปิดเผยว่า รัฐบาล รวมทั้งบริษัทยักษ์ใหญ่เหล่านี้กลับผลักดันให้เกิดความไม่เท่าเทียมมากขึ้นในระดับโลก โดยมีการเปิดเผยถึงสาเหตุที่แท้จริง ทั้งความโลภของบรรษัท ความเห็นแก่ตัวของรัฐ และการเพิกเฉยต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพและสาธารณะของรัฐบาลประเทศต่างๆ ทั่วโลก

แอกเนส คาลามาร์ต เลขาธิการ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เผยว่า ปี 2564 ควรเป็นปีแห่งการเยียวยาและการฟื้นฟู แต่ในทางตรงกันข้าม กลับกลายเป็นปีแห่งการบ่มเพาะความไม่เท่าเทียมและความไม่มั่นคงที่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปในอีกหลายปีข้างหน้า

“ผู้นำคนแล้วคนเล่าต่างให้ความหวังว่าจะ ‘สร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่า’ เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ฝังรากลึก ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลกระทบจากโรคระบาดรุนแรงขึ้น แต่ความจริงพวกเขากลับร่วมมือกับบริษัทยักษ์ใหญ่หักหลังประชาชนจนก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ อันเนื่องมาจากความโลภของตน แม้รูปแบบนี้จะเกิดขึ้นทั่วโลก แต่กลุ่มชายขอบกลับได้รับ

ผลกระทบมากและร้ายแรงที่สุด รวมถึงผู้ที่เผชิญกับความยากจนซ้ำซากด้วย”

ความสำเร็จของวัคซีนถูกกลดทอนลงด้วยลัทธิชาตินิยมที่มุ่งเน้นแต่ผลประโยชน์ส่วนตน และความโลภของบรรษัท

การเร่งฉีดวัคซีนโควิด-19 อย่างรวดเร็ว ดูเหมือนจะเป็นทางออกด้านวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ ทำให้เกิดความหวังแก่ทุกคนว่าโรคระบาดนี้จะสิ้นสุดลง

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการผลิตวัคซีนจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าจะเพียงพอต่อการฉีดให้ประชากรโลกทั้งหมดครบทั้งสองเข็มในปี 2564 แต่จนถึงสิ้นปี มีประชากรไม่ถึง 4% ในประเทศรายได้ต่ำที่ได้รับการฉีดวัคซีนจนครบสองเข็ม

“ในที่ประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศ G7, G20 และการประชุมสุดยอดด้านสภาพภูมิอากาศของยูเอ็น (COP26) มีการสร้างภาพอย่างยิ่งใหญ่ในเวทีโลก ผู้นำทางการเมืองและเศรษฐกิจต่างแสดงวาทศิลป์ว่าจะกำหนดนโยบายที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลต่อการเข้าถึงวัคซีน เปลี่ยนทิศทางการลงทุนในการคุ้มครองด้านสังคมที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และแก้ปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ ผู้นำบริษัทยักษ์ใหญ่และบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ ต่างสร้างภาพใหญ่โตถึงความรับผิดชอบของบรรษัท ในเวลานี้ ถือเป็นช่วงสำคัญสำหรับการตอบสนองต่อการฟื้นตัวและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความหมายเพื่อให้เกิดโลกที่เท่าเทียมกันมากขึ้น”

“อย่างไรก็ดี พวกเขากลับทำลายโอกาสนี้ พร้อมทั้งหันกลับไปหานโยบายและการปฏิบัติซึ่งยิ่งเร่งให้เกิดความไม่เท่าเทียมมากขึ้น สมาชิกของชมรมคนรวยต่างให้คำสัญญาเช่นนี้ต่อสาธารณะ แต่ในการกระทำส่วนตัว พวกเขากลับไม่ทำตามคำมั่นสัญญา”

ประเทศร่ำรวยรวมทั้งรัฐสมาชิกแห่งประชาคมยุโรป สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ได้กักตุนวัคซีน

มากกว่าที่จำเป็น และทำเป็นเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ปล่อยให้บริษัทยักษ์ใหญ่เห็นกำไรเหนือกว่าผลประโยชน์ของประชาชน ปฏิเสธที่จะเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนให้มีการฉีดวัคซีนที่กว้างขวางมากขึ้น ในปี 2564 บิออนเทค, ไฟเซอร์ และโมเดอร์นาได้รับผลกำไรมหาศาลมากถึง 54 พันล้านเหรียญ ในขณะที่พวกเขาส่งวัคซีนให้ประเทศรายได้ต่ำไม่ถึง 2% ด้วยซ้ำ

บริษัทยักษ์ใหญ่ไม่ได้เป็นเพียงบรรษัทยักษ์ใหญ่ที่ทำลายการฟื้นตัวจากโรคระบาด เพราะเห็นแก่กำไรเท่านั้น แต่บริษัทด้านโซเชียลมีเดียรวมทั้งเฟซบุ๊ก อินสตาแกรมและทวิตเตอร์ ต่างกลายเป็นแหล่งสำคัญที่เปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ซึ่งสร้างความลังเลให้ผู้คนในการที่จะไปรับการฉีดวัคซีน ผู้นำทางการเมืองบางคนยังทำตัวเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลเท็จด้วย เร่งให้เกิดความระแวงและความหวาดกลัว โดยมุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ทางการเมืองของตน

“บริษัทด้านโซเชียลมีเดียปล่อยให้มีการพัฒนาอัลกอริทึมที่มุ่งแสวงหาผลกำไร แต่กลับช่วยเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่เป็นอันตรายเกี่ยวกับการระบาดใหญ่ โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ปลุกเร้าอารมณ์ และเลือกปฏิบัติมากกว่าความจริง”

“การคัดทำโรอย่างกว้างขวางจากข้อมูลเท็จเหล่านี้ และผลกระทบที่มีต่อชีวิตประชาชนหลายล้านคน ทำให้จำเป็นต้องมีการตรวจสอบบริษัทเหล่านี้อย่างจริงจัง”

กลุ่มชายขอบได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการแก้ปัญหาโรคระบาด

แม้ว่าหลายประเทศในโลกฝ่ายใต้จะได้รับผลกระทบจากการร่วมมือกันของบรรษัทยักษ์ใหญ่และรัฐบาลในโลกตะวันตก แต่ผลกระทบนี้กลับรุนแรงยิ่งขึ้นจากความอ่อนแอของระบบสาธารณสุข การสนับสนุนด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่เดิม เนื่องด้วยถูกเพิกเฉยมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ไม่มีพื้นที่ใดซึ่งได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนและการรุมโหดร้ายยิ่งกว่าแอฟริกา ซึ่งเป็น

เหตุให้แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ตัดสินใจเปิดตัว รายงานฉบับนี้ในวันนี้ที่แอฟริกาใต้

มีประชากรเพียงไม่ถึง 8% ในทวีปนี้ได้รับการฉีดวัคซีน ครบสองเข็มจนถึงสิ้นปี 2564 นับเป็นอัตราการฉีด วัคซีนต่ำสุดในโลก อันเป็นผลมาจากปริมาณวัคซีน ที่ไม่เพียงพอที่ได้รับมาจากโคแวกซ์ ฟาซิลิตี้ กองทุน เพื่อจัดซื้อวัคซีนแห่งแอฟริกา และการบริจากระดับ ทวิภาคีอื่นๆ ประชากรในหลายประเทศต้องเสี่ยงต่อ การติดเชื้อโควิด-19 เนื่องจากความล้มเหลวและขาด ความต่อเนื่องในการรณรงค์ฉีดวัคซีน ซึ่งความจริง ประเทศต่างๆ มีระบบสุขภาพที่เลวร้ายอยู่แล้ว

ในแอฟริกาใต้ เด็กประมาณ 750,000 คนต้อง ออกจากโรงเรียนกลางคันจนถึงเดือนพฤษภาคม นับเป็นตัวเลขที่สูงกว่าช่วงก่อนการระบาดของโรค สามเท่า ในเวียดนาม แรงงานข้ามชาติหญิงได้รับ ผลกระทบอย่างมาก ทั้งเกิดปัญหาความไม่มั่นคง ด้านอาหารและไม่สามารถเข้าถึงความต้องการขั้น พื้นฐานอย่างอื่นได้ ในเวเนซุเอลา การระบาดใหญ่ยิ่ง ทำให้สถานการณ์ฉุกเฉินด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้น ก่อนหน้าเลวร้ายลงไปอีก กล่าวคือประชาชน 94.5% อยู่ในภาวะยากจนทางรายได้ และ 76.6% อยู่ในภาวะ ยากจนขั้นรุนแรง หรือความยากจนสุดขีด (extreme poverty)

“ในหลายประเทศทั่วโลกซึ่งประชากรกลุ่มชายขอบ ได้รับผลกระทบมากที่สุดอยู่แล้วจากการกำหนด นโยบายที่จงใจสนับสนุนคนรวยเพียงไม่กี่คน มีการ ละเมิดสิทธิด้านสุขภาพและสิทธิที่จะมีชีวิตรอดอย่าง กว้างขวาง ประชากรหลายล้านคนถูกทอดทิ้งให้ต้อง ตื่นรอนหาเลี้ยงตนเอง หลายคนกลายเป็นคนไร้บ้าน เด็กเข้าไม่ถึงการศึกษา ความยากจนเพิ่มสูงขึ้น”

“ความล้มเหลวระดับโลกที่จะกำหนดมาตรการ ระดับโลกในการรับมือกับการระบาดใหญ่ ยิ่งเป็นการ หว่านเมล็ดพันธุ์ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งและความ ยุติธรรมที่ขยายตัวมากขึ้น ในปี 2564 การเพิ่มขึ้น ของความยากจน ความไม่มั่นคงด้านอาหาร และการ ใช้โรคระบาดเป็นข้ออ้างและเครื่องมือของรัฐบาลเพื่อ ปราบปรามผู้เห็นต่างและการชุมนุม เป็นเมล็ดพันธุ์

ที่ยังรากลึกและได้รับการบ่มเพาะจากลัทธิชาตินิยม ด้านวัคซีนและได้รับปুষจากความโลภของประเทศ ร่ำรวย”

ความขัดแย้งเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และเป็นวงกว้าง ท่ามกลางมาตรการ รับมือระดับสากลที่อ่อนแออย่างยิ่ง

ในปี 2564 ความขัดแย้งใหม่ที่ปะทุขึ้นและความขัดแย้ง ที่ยืดเยื้อใน**อัฟกานิสถาน บูร์กินาฟาโซ เอริโอเปีย อิสราเอลและเขตยึดครองปาเลสไตน์ ลิเบีย เมียนมา และเยเมน**ยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งคู่สงครามต่างละเมิด กฎหมายสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศ ส่งผลให้พลเรือนกลายเป็นผู้ที่ต้อง เสียสละ ประชาชนหลายล้านคนต้องพลัดจากถิ่นฐาน หลายพันคนถูกสังหาร หลายร้อยคนตกเป็นเหยื่อ ความรุนแรงทางเพศ ระบบสาธารณสุขและเศรษฐกิจ ที่เปราะบางอยู่แล้ว ยิ่งเลวร้ายลงไปอีก

ความล้มเหลวระดับโลกในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ที่ขยายตัวขึ้น ยิ่งเร่งให้เกิดความไร้เสถียรภาพและ การทำลายล้างที่เพิ่มขึ้น ความไร้ประสิทธิภาพของ มาตรการในการรับมือวิกฤตเหล่านี้ในระดับสากล เห็นได้ชัดเจนที่สุดจากการที่คณะมนตรีความมั่นคง แห่งสหประชาชาติ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนในการ แก้ปัญหาความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นในเมียนมา การ ละเมิดสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถาน อาชญากรรม สงครามในซีเรีย การเพิกเฉยที่นำละอายเช่นนี้ ส่งผล ให้หน่วยงานพหุภาคีกลายเป็นอัมพาต และการขาด การตรวจสอบรัฐมหาอำนาจ ซึ่งยิ่งเปิดทางให้รัสเซีย สามารถรุกรานยูเครนได้ ทั้งที่เป็นการละเมิดต่อ กฎหมายระหว่างประเทศอย่างโจ่งแจ้ง

“มีเพียงไม่กี่กรณีซึ่งมีมาตรการรับมือที่จำเป็นระดับ สากล มีเพียงไม่กี่กรณีที่ประชาชนได้รับความยุติธรรม และมีการรับผิดชอบ ในทางตรงกันข้าม ความขัดแย้งได้ ขยายวงกว้าง ซึ่งหากปล่อยไว้เรื้อรังต่อไป ผลกระทบ จะยิ่งเลวร้ายมากขึ้น จำนวนและความหลากหลาย ของฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องจะเพิ่มขึ้น สงครามเกิดขึ้น ในพื้นที่ใหม่ มีการทดสอบอาวุธแบบใหม่ ส่งผลให้

เกิดการเสียชีวิตและบาดเจ็บมากขึ้น ชีวิตกลายเป็นของราคาถูกลง เสถียรภาพของโลกจึงอยู่ในสภาพที่เปราะบางพร้อมแตกสลายได้ทุกเมื่อ”

ในขณะที่ความเห็นที่เป็นอิสระเป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด กลับเกิดแนวโน้มที่มุ่งปราบปรามความเห็นต่างมากขึ้น

ในปี 2564 แนวโน้มระดับโลกในการปราบปรามการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเป็นอิสระเพิ่มขึ้นอย่างจริงจัง ในขณะที่รัฐบาลประเทศต่างๆ ใช้เครื่องมือและยุทธวิธีที่หลากหลายเพื่อปราบปรามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน องค์กรภาคประชาสังคม หรือเอ็นจีโอ สำนักข่าวและผู้สื่อข่าวอิสระ ต่างตกเป็นเป้าหมายของการควบคุมตัวอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย การทรมานและการบังคับให้สูญหาย ซึ่งเกิดขึ้นในหลายกรณีโดยใช้โรคระบาดเป็นข้ออ้าง

มีอย่างน้อย 67 ประเทศที่ประกาศใช้กฎหมายใหม่ในปี 2564 เพื่อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบและการสมาคม ใน**สหรัฐ** มีอย่างน้อย 36 รัฐประกาศใช้กฎหมายกว่า 80 ฉบับ เพื่อจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม ในขณะที่รัฐบาล**สหราชอาณาจักร**ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตำรวจ อาชญากรรม การกำหนดโทษและศาล ซึ่งเป็นการปิดกั้นอย่างมากต่อสิทธิในเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบ รวมทั้งยังขยายอำนาจของตำรวจ

ใน**รัสเซีย** มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอาวุธแบบลับ โดยรัฐบาลใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวในหน้าเพื่อจับกุมผู้ชุมนุมโดยสงบจำนวนมาก ใน**จีน** ทางกำลังผู้ให้บริกาอินเทอร์เน็ตเกิดการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ “คุกคามความมั่นคงของรัฐ” และปิดกั้นการเข้าถึงแอปพลิเคชันที่มีการพูดคุยในหัวข้อที่เกี่ยวกับ**ซินเจียง** และ**ฮ่องกง** ใน**คิวบา** **เอสวาตินี** **อิหร่าน** **เมียนมา** **ไนเจอร์** **เซเนกัล** **ซูดานใต้** และ**ซูดาน** ทางกำลังได้ใช้วิธีสั่งปิดและรบกวนบริการอินเทอร์เน็ต เพื่อขัดขวางไม่ให้ประชาชนเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปราบปรามและการนัดรวมตัวที่มีจุดประสงค์เพื่อต่อต้านรัฐ

“แทนที่จะเปิดพื้นที่ให้กับการพูดคุยและอภิปราย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เราสามารถรับมือกับปัญหาท้าทายของปี 2564 ได้ดีที่สุด รัฐหลายแห่งกลับยิ่งเพิ่มความพยายามที่จะปิดปากผู้แสดงความเห็นและผู้วิพากษ์วิจารณ์”

ถ้าผู้ที่อยู่ในอำนาจต้องการฟื้นตัวกลับมา เราต้องต่อต้านการหักหลังนั้น

ในปี 2564 แม้ผู้มีอำนาจจะขาดความทะเยอทะยานและจินตนาการในการหาทางแก้ไขความเป็นปรปักษ์ที่คุกคามมนุษยชาติมากที่สุด แต่ประชาชน ซึ่งพวกเขาทำหน้าที่เป็นผู้แทนกลับไม่ได้มีสภาพอ่อนแอเช่นนั้น

ผู้ชุมนุมใน**โคลอมเบีย**ได้ลงถนน หลังรัฐบาลประกาศขึ้นภาษี ในขณะที่ประชาชนต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวท่ามกลางสถานการณ์การระบาดใหญ่ใน**รัสเซีย** การชุมนุมต่อต้านรัฐบาลยังคงเกิดขึ้น แม้มีการจับกุมโดยพลการและการดำเนินคดีต่อบุคคลจำนวนมาก เกษตรกร**อินเดีย**ได้ประท้วงกฎหมายใหม่ ซึ่งพวกเขาบอกว่าจะยิ่งทำลายชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

นักกิจกรรม เยาวชนและชนเผ่าพื้นเมืองทั่วโลก ต่างวิจารณ์ผู้นำที่ล้มเหลวในปฏิบัติการแก้ไขวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ องค์กรภาคประชาสังคม รวมทั้งแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล สามารถลอบบีให้ยอมรับและรับรองสิทธิที่จะมีชีวิตในสภาพแวดล้อมที่สะอาด สมบูรณ์ และยั่งยืน ในขณะที่เอ็นจีโอได้ฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์อย่างสร้างสรรค์และฟ้องคดีอาญากับบริษัทข้ามชาติ รวมทั้งไนกี้ พากาโกเนีย และซีแอนดีเอจากการมีส่วนร่วมในการบังคับใช้แรงงานในภูมิภาคซินเจียงของ**จีน**

ในตัวอย่างความร่วมมือที่สำคัญ โครงการเพกาซัส ซึ่งเป็นความร่วมมือในกว่า 80 ประเทศ และได้รับการสนับสนุนด้านเทคนิคจากแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้เปิดเผยว่า มีการใช้สปายแวร์ของบริษัทเอ็นเอสโอกรุ๊ปของอิสราเอล โดยมีเป้าหมายเป็นประมุขของรัฐ

**นักกิจกรรม และผู้สื่อข่าวในอาเซอร์ไบจาน อังการี
โมริอโค รวันดาและซาอุดีอาระเบีย**

“แม้จะให้คำมั่นสัญญาอีกแบบหนึ่ง แต่แทบจะทุกครั้ง ผู้นำและบรรษัทต่างเลือกเส้นทางที่ไม่ได้มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลง กลับเลือกที่จะตอกย้ำ แทนที่จะกำจัด ความไม่เท่าเทียมอย่างเป็นระบบที่เป็นสาเหตุของการระบาดใหญ่ ในขณะที่ประชาชนทั่วโลกประกาศอย่างชัดเจนว่า โลกที่มีความยุติธรรมมากขึ้นและตั้งอยู่บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการที่สุด”

“การต่อต้านอย่างจริงจังและต่อเนื่องของขบวนการ ภาคประชาชนทั่วโลก เป็นแสงสว่างแห่งความหวัง

เราได้ยินถึงเสียงเรียกร้องที่ไม่ยอมจำนนและไม่ท้อถอย เพื่อให้เกิดโลกที่เท่าเทียมกันมากขึ้น ถ้ารัฐบาลไม่ฟื้นฟูให้ดีขึ้นอย่างแท้จริง เราก็ไม่มีทางเลือกอื่นเหลือแล้ว เราจะต้องต่อสู้กับความพยายาม ทุกประการที่รัฐบาลต้องการปิดปากพวกเรา และเราจะต้องยืนหยัดต่อสู้กับการหักหลังทุกครั้งที่พวกเขากระทำกับเรา ในช่วงไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า เราจึงจะเปิดตัวการรณรงค์ระดับโลกที่เรียกร้องการเคารพสิทธิในการชุมนุม เพื่อแสดงความเป็นเอกภาพกับขบวนการภาคประชาชน เป็นการรณรงค์ที่เราจะต้องสร้างสรรค์และทำให้มีความเป็นเอกภาพระดับโลก แม้ว่าผู้นำของเราจะไม่ทำเช่นนั้นก็ตาม” แอกเนส คาลามาร์ด กล่าว

Photo © Lillian Suwanrumpha

รางวัลดีเด่น ประเภทบุคคลทั่วไป โดย ปฏิกิธร จันทรทอง

ภาพถ่ายในหัวข้อ “มุมมองชีวิตท่ามกลางวิกฤต ‘โควิด-19’ ผ่านเลนส์สิทธิมนุษยชน”
รางวัลสื่อมวลชนเพื่อสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2564

รายงานประจำปี 2564/65

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั่วโลก

จากมุมมองด้านสิทธิมนุษยชน ปี 2564 เป็นเรื่องราวที่มีแต่การทรยศหักหลังและการเสแสร้งในกลุ่มผู้มีอำนาจ คำสัญญาที่จะ ‘สร้างใหม่ให้ดีกว่าเก่า’ หลังจากการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 เป็นแค่คำพูดลอยๆ บางรัฐบาลยังแสวงหาประโยชน์เป็นสองเท่าจากการระบาดใหญ่เพื่อสนับสนุนตำแหน่งของตน

ความหวังที่จะเห็นความร่วมมือระดับสากลต้องหยุดชะงักลงเมื่อมีการกักตุนวัคซีนไม่เต็มใจที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน คำมั่นสัญญาในการฟื้นฟูเศรษฐกิจถูกตัดทอนโดยการบรรเทาหนี้ที่ขาดประสิทธิภาพและความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ฝังรากลึก ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถูกทำลายด้วยความโลภของบรรษัทและการสมรู้ร่วมคิดของรัฐบาล หรือถูกใช้ประโยชน์เพื่อปิดกั้นผู้เห็นต่างและป้องกันไม่ให้ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพข้ามพรมแดน

แต่เรายังมีความหวังสำหรับโลกที่ดีขึ้นหลังการระบาดใหญ่ซึ่งขึ้นอยู่กับคนธรรมดา ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และองค์กรภาคประชาสังคมที่กล้าหาญ ความพยายามและชัยชนะที่จำกัดและได้มาอย่างยากลำบากของพวกเขาควรกระตุ้นให้รัฐบาลปฏิบัติตามคำสัญญาของตน

รายงานแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประจำปี 2564/65 เน้นให้เห็นถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ครอบคลุมสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนใน 154 ประเทศตลอดปี 2564 โดยนำเสนอข้อกังวลและข้อเสนอแนะของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลสำหรับรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล นักกิจกรรม หรือผู้ที่มีความสนใจในประเด็นสิทธิมนุษยชน